

(۱)
ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری

وضعیت اعتبارات ملگ دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری

گروه پژوهشی نظام‌های نوین برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و مدل‌سازی

مجموعه گزارش شماره ۲۰۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شناسه گزارش

عنوان	وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور
کد شناسه	۹۹-۹-۱۰۲۵۳
گروه پژوهشی	گروه پژوهشی نظام‌های نوین برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و مدل‌سازی
پدیدآورنده	حمید فصیحی
همکاران	سیدمحمد صالحی، سپهر مرادی
ناظران علمی	سعید جغتایی، حمید قربانی، علیرضا خرمی
ناشر	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
تاریخ انتشار	آذر ماه ۱۳۹۹
طراح جلد	پدرام حاجی اسمعیلی
مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی سازمان برنامه و بودجه کشور و مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری نیست.	
حقوق معنوی اثر به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر مأخذ بلامانع است.	
آدرس: تهران- خیابان نجات‌اللہی- خیابان سپند شرقی- پلاک ۱۶ شماره‌های تماس ۰۲۱-۴۳۳۰۶۰۰۰ شماره پیام‌رسان ۰۹۹۲۱۵۷۵۸۴۳	
https://www.dfrc.ir/	

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۲	۱- جایگاه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور
	۲- بررسی احکام (منابع و مصارف پیش‌بینی شده) مرتبط با تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در تبصره‌های ماده واحد لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور
۵	۳- وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور
۱۲	۳-۱- وضعیت ارقام کلان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۱۲	۳-۲- توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور
۱۹	۳-۳- طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پیوست ۱)
۲۱	۳-۴- توزیع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) به تفکیک دستگاه‌های اجرایی اصلی
۲۴	۳-۵- توزیع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور و فصول
۲۷	۳-۶- اعتبارات متفرقه
۳۳	۳-۷- جداول مرتبط با طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۹
۳۸	۳-۸- وضعیت خاتمه طرح‌های عمرانی
۳۹	۴- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها
۴۲	۵- وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از منابع عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
۴۹	جمع‌بندی
۵۶	منابع
۶۰	

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱: بررسی تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با محوریت و تأکید بر منابع و مصارف مرتبط با تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.....	۶
جدول ۲: مصارف عمومی دولت در قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و لایحه بودجه ۱۴۰۰.....	۱۲
جدول ۳: سرجمع توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (بودجه عمومی دولت).....	۱۴
جدول ۴: مقایسه کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی دولت در قانون بودجه ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹.....	۱۶
جدول ۵: فصول هزینه‌ای اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ از محل منابع عمومی.....	۱۸
جدول ۶: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور ده‌گانه.....	۱۹
جدول ۷: اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و لایحه بودجه ۱۴۰۰.....	۲۱
جدول ۸: وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) لایحه بودجه ۱۴۰۰.....	۲۲
جدول ۹: تعداد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مستمر و غیرمستمر پیوست (۱) لایحه بودجه ۱۴۰۰.....	۲۳
جدول ۱۰: توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) به تفکیک دستگاه‌های اجرایی اصلی.....	۲۵
جدول ۱۱: اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) به تفکیک امور ده‌گانه و فصول.....	۲۷
جدول ۱۲: وضعیت پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی موضوع تبصره ۱۹ قانون.....	۳۲
جدول ۱۳: اعتبارات متفرقه مربوط تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.....	۳۳
جدول ۱۴: گزیده‌ای از عناوین و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ردیف‌های متفرقه مربوط به جدول (۹).....	۳۴
جدول ۱۵: سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها.....	۴۵
جدول ۱۶: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت.....	۴۹
جدول ۱۷: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از محل منابع عمومی و منابع داخلی به تفکیک شرکت‌های سودده و سربه‌سر و زیانده.....	۵۱
جدول ۱۸: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از محل منابع عمومی و منابع داخلی به تفکیک شرکت‌های نسل اول و سایر شرکت‌ها.....	۵۱
جدول ۱۹: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از محل منابع عمومی و منابع داخلی به تفکیک گروه‌های قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴.....	۵۳
جدول ۲۰: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی از محل منابع عمومی و منابع داخلی به تفکیک شرکت‌های دولتی سودده و سربه‌سر در قالب امور.....	۵۴

جدول ۲۱: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی از محل منابع عمومی و منابع داخلی به تفکیک شرکت‌های
دولتی زیانده در قالب امور ۵۴

جدول ۲۲: بودجه سرمایه‌ای مناطق آزاد تجاری صنعتی کشور ۵۵

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱: مصارف عمومی کشور در قانون بودجه ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹.....	۱۳
نمودار ۲: طبقه‌بندی سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (بودجه عمومی دولت).....	۱۳
نمودار ۳: سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی دولت (درصد).....	۱۵
نمودار ۴: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب سالیانه (میلیارد ریال).....	۱۵
نمودار ۵: مقایسه ارقام بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با قانون بودجه‌های سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹.....	۱۷
نمودار ۶: سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۰.....	۱۷
نمودار ۷: میزان رشد (درصد) اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به تفکیک امور ده‌گانه.....	۲۰
نمودار ۸: سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور ده‌گانه از لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و مقایسه با بودجه سال ۱۳۹۹ کشور (درصد).....	۲۱
نمودار ۹: تعداد طرح‌های (مستمر و غیرمستمر) پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور به تفکیک امور ده‌گانه.....	۲۴
نمودار ۱۰: رشد اعتبارات طرح‌های پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به تفکیک امور مختلف (درصد).....	۳۰
نمودار ۱۱: سهم امور از اعتبارات طرح‌های پیوست (۱) در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰.....	۳۱
نمودار ۱۲: تعداد طرح‌های پیوست (۱) قوانین بودجه سنواتی و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰.....	۴۰
نمودار ۱۳: تعداد طرح خاتمه یافته در هر سال.....	۴۰
نمودار ۱۴: اعتبار مورد نیاز برای تکمیل طرح‌های پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰.....	۴۱
نمودار ۱۵: سهم اعتبارات استانی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کشور.....	۴۶
نمودار ۱۶: سهم ردیف اعتبارات استانی از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها.....	۴۷
نمودار ۱۷: سهم مجموع اعتبارات استانی از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌های مندرج در جدول ۱-۱۰ ماده واحده.....	۴۸
نمودار ۱۸: سهم استان‌های کشور از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها (جدول ۱-۱۰) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور.....	۴۸

مقدمه

احداث و توسعه طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی یکی از عوامل تعیین‌کننده رشد اقتصادی به‌خصوص در کشورهای در حال توسعه است. عرضه مناسب این طرح‌ها علاوه بر تضمین رشد اقتصادی، افزایش اشتغال، تأثیر عینی و قابل لمس بر محیط، کیفیت زندگی را هم ارتقا می‌بخشد؛ از طرفی در راه رسیدن به توسعه همه‌جانبه، توجه به تعریف و اجرای طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی از اهمیت بالایی برخوردار است، به طوری که از توسعه آنها به عنوان شرط اساسی توسعه اقتصادی نیز نام می‌برند. طی سال‌های اخیر تحریم‌ها، درآمدهای نفتی کشور را با مشکلات اساسی مواجه کرده است که این خود تأثیر مستقیم بر تأمین اعتبارات طرح‌های عمرانی داشته است؛ لذا چاره‌اندیشی و اتخاذ سیاست‌های اصولی برای نظام فعلی سیاست‌گذاری، بودجه‌ریزی، تصویب، تأمین مالی، اجرا، نگهداشت و نظارت طرح‌های عمرانی به ضرورتی فوری تبدیل شده است.

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور هر ساله به منظور تبیین و تشریح اهداف قوه مجریه در لوایح و قوانین بودجه سنواتی کشور، با همکاری امور فرابخشی و بخشی سازمان اقدام به تهیه و تدوین گزارش‌های تحلیلی در سطوح مختلف کلان، فرابخشی، بخشی و استانی می‌کند. یکی از محورهای مهم گزارش‌های فرابخشی، بررسی و تحلیل وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و نحوه توزیع آن بین امور و فصول، دستگاه‌های اجرایی، استان‌ها و شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لوایح و قوانین بودجه‌های سنواتی کشور است؛ لذا در این گزارش سعی شده است وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در ماده واحده (تبصره‌ها و جداول کلان)، پیوست شماره (۱) و (۳) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور، اعتبارات عمرانی استان‌ها در مقایسه با سال‌های قبل مورد بررسی قرار گیرد. محورهای مورد بررسی در این گزارش به شرح ذیل است:

- جایگاه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور؛
- بررسی احکام (منابع و مصارف پیش‌بینی شده) مرتبط با تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در تبصره‌های ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور؛
- وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بودجه عمومی دولت؛
- وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها؛
- وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت.

۱- جایگاه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور

بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور به همراه ضمایم مربوطه در مهرماه سال ۱۳۹۹ توسط رئیس‌جمهور به کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون خدمات کشوری ابلاغ شد. در این بخشنامه اشاره شده است که لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در چارچوب برنامه کلی اصلاح ساختار بودجه، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، سیاست‌های جمعیت و اقدامات اجرایی مربوطه، رشد بلندمدت از طریق تمرکز بر توسعه صادرات غیرنفتی، مقابله فعالانه با شیوع ویروس کرونا و کاهش آثار منفی اقتصادی آن، «تسریع در تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رویکرد پیشرفت متوازن و فراگیر»، اصلاح ساختار بودجه با رویکرد رفع موانع تولید و تسهیل فضای کسب و کار، توجه به معیشت مردم با اولویت تأمین کالاهای اساسی و «توسعه الگوی مشارکت عمومی و خصوصی» تدوین خواهد شد. در این بخشنامه بعد از تبیین شرایط اقتصاد کلان، رویکردهای مدنظر بودجه در دو بخش رویکردهای کلان بودجه سال ۱۴۰۰ و رویکردهای اجرایی بودجه‌ریزی سال ۱۴۰۰ تعیین شده است.

رویکردهای کلان بودجه سال ۱۴۰۰ در ۶ بند ارائه شده است که بندهای (ج) و (و) به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای می‌پردازد که در ادامه به مهم‌ترین رئوس این دو بند اشاره شده است.

تسریع در تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رویکرد پیشرفت متوازن و فراگیر

- تمرکز منابع مالی دولت به طرح‌های عمرانی با درصد پیشرفت بیشتر و تبدیل سرمایه‌های راکد و معطل در طرح‌ها و پروژه‌های نیمه‌تمام به سرمایه‌های مولد و فعال.

- تکمیل پروژه‌های عمرانی به‌ویژه طرح‌های بزرگ با اولویت مناطق محروم و کم‌برخوردار.

- اتمام و بهره‌برداری ۱۹۲۸ کیلومتر راه‌آهن جدید، ۵۵۹ کیلومتر آزادراه جدید، ۳۰ تصفیه‌خانه فاضلاب شهری جدید، اجرای طرح فاضلاب برای ۱۷۰۰ روستا، افزایش تولید ۷۵ میلیون مترمکعب گاز غنی از میدین پارس جنوبی، گازرسانی به یک میلیون مشترک جدید، ۴/۷ هزار مگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی تا پایان سال ۱۴۰۰.

- افزایش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی با تأکید بر توسعه زیرساخت‌های بخش‌های تولیدی.

- مصارف طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای صرفاً به ذی‌نفع نهایی اعم از پیمانکاران طرح پرداخت و هرگونه پرداخت به دستگاه‌های اجرایی به صورت اعتباری از طریق خزانه‌داری الکترونیک انجام شود.

– اجرای طرح تأمین مالی درون زنجیره تأمین بوده که ضروری است، دستگاه‌های اجرایی بستر و آموزش لازم برای پیاده‌سازی این دو برنامه را تا قبل از شروع سال مالی جدید تدارک ببینند.

توسعه الگوی مشارکت عمومی و خصوصی

– واگذاری فعالیت‌ها و خدمات و طرح‌ها و استفاده از الگوی مشارکت عمومی و خصوصی با هدف چابک نمودن دولت.
– تأمین داخلی از بازار پول و سرمایه خارجی (فاینانس) و ارائه تضامین پرداخت مابه‌التفاوت بهای محصول طرح‌ها برای تسهیل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در طرح‌های زیرساختی کشور.
همچنین در بخش رویکردهای اجرایی بودجه‌ریزی سال ۱۴۰۰ به محورهایی که در ارتباط با طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هستند، به شرح ذیل تأکید شده است:

– اختصاص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با اولویت دادن به طرح‌های مهم و قابل افتتاح تا پایان سال.

– امتناع از تعریف هرگونه طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید.

– پرداخت اعتبارات عمرانی از محل بودجه عمومی به ذی‌نفع نهایی.

بخشنامه بودجه سالانه کشور ضمایم و پیوست‌های چندگانه‌ای دارد که هر ساله به همراه آن ابلاغ می‌شود. از بین پیوست‌های بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۰، پیوست شماره (۲) به ضوابط مالی ناظر بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای می‌پردازد. در این پیوست برای مدیریت کارا و اثربخش طرح‌های عمرانی در سال ۱۴۰۰، سیاست‌هایی با عنوان ضوابط مالی ناظر بر تنظیم بودجه در دو قسمت **بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای**، بودجه تملک دارایی‌های مالی ارائه شده است که مهم‌ترین محورهای آن به شرح زیر است:

بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

– ممنوعیت پیش‌بینی اعتبار برای احداث و خرید ساختمان‌های جدید اداری توسط دستگاه‌های اجرایی.
– ساماندهی و اولویت‌بندی طرح‌ها در شش گروه کلی «طرح‌هایی که در سال ۱۴۰۰ خاتمه می‌یابند به همراه اولویت‌بندی»، «طرح‌های اولویت‌دار مصوب سفرهای مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و سفرهای ریاست جمهوری به همراه اولویت‌بندی»، «طرح‌های قابل مشارکت یا واگذاری به همراه الزامات آنها»، «طرح‌های تعمیر و تجهیز، مستمر و کمک»، «طرح‌های دارای پیمانکار و غیر قابل مشارکت و واگذاری که نیاز به هزینه نگهداشت دارند» و «طرح‌هایی که در سال ۱۴۰۰ اعتباری به آنها اختصاص نمی‌یابد».

-
- پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز بابت سهم ملی طرح‌های وامی (از محل تسهیلات بانک جهانی یا بانک توسعه اسلامی، بانک توسعه و تجارت اکو).
 - پیش‌بینی اعتبار لازم برای تعمیر، تجهیز و بازسازی ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی.
 - ممنوعیت پیشنهاد طرح و پروژه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید.
 - پیشنهاد برنامه جامع سالانه مشارکت عمومی - خصوصی به همراه الزامات و منابع مورد نیاز توسط دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی.
 - اولویت قرار دادن تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) و ارائه تضامین مرتبط با آن را برای ارائه تسهیلات مالی به سرمایه‌گذاران در قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی و سرمایه‌گذاری در طرح‌های زیرساختی.
 - تدقیق عملکرد سال‌های قبل و به‌هنگام کردن برآورد اعتبار کل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای توسط دستگاه‌های اجرایی.

بودجه تملک دارایی‌های مالی

- پیش‌بینی بازپرداخت تسهیلات مالی مورد استفاده در عملیات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به‌وسیله دستگاه‌های اجرایی.
- پیش‌بینی مبالغ اقساط وام‌های اخذ شده برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع مؤسسات، بانک‌ها و مراکز اعتباری خارجی به‌وسیله سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران.

۲- بررسی احکام (منابع و مصارف پیش‌بینی شده) مرتبط با تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در

تبصره‌های ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

طبق سنوات گذشته، در تبصره‌های ماده واحده قواعدی جهت تأمین مالی، نحوه اجرا و دیگر ساز و کارهای مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تعیین می‌شود. در بخش دوم این گزارش، احکام تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور با محوریت و تأکید بر منابع و مصارف مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌ای) مدنظر قرار گرفته است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، جمعاً ۲۱ تبصره ذیل ماده واحده به منظور دخل و خرج این سال پیش‌بینی شده است که تعداد زیادی از این تبصره‌ها به طور مستقیم یا غیرمستقیم با منابع و مصارف تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط می‌شوند که در جدول ۱ در دو بخش منابع و مصارف به صورت کامل مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۱: بررسی تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با محوریت و تأکید بر منابع و مصارف مرتبط با تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

تبصره	بند	جزء	منابع	مصارف
تبصره ۱	ب	۳	در صورت افزایش عواید حاصل از صادرات نفت، معیانات گازی و خالص صادرات گاز نسبت به ردیف‌های مصوب در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ (۱۹۹۲۷۲۰ میلیارد ریال)	افزایش تخصیص برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به‌ویژه طرح‌های حمل‌ونقل عمومی، تولیدی، دولت الکترونیک، آموزش، سلامت، محیط‌زیست و تحقیقات با اولویت حوزه دانش‌بنیان
	د	-	از محل سهم چهارده و نیم درصد (۱۴,۵٪) شرکت نفت تا میزان ۱۵۰۰۰ میلیارد ریال	گازرسانی به روستاها و اتمام طرح (پروژه)‌های نیمه‌تمام گازرسانی به روستاها، تداوم گازرسانی با اولویت گازرسانی به شهرها و روستاهای استان‌های سیستان و بلوچستان، هرمزگان، خراسان جنوبی، جنوب کرمان و شهرستان‌های خور و بیابانک به‌وسیله وزارت نفت و شرکت‌های دولتی تابع
	ه	-	افزایش سهم بند (ب) ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۱۴ از بیست درصد (۲۰٪) به چهل درصد (۴۰٪)	اختصاص برای تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی یک‌صد هزار کلاس درس مدارس از طریق سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور
تبصره ۳	الف	-	تعیین سقف تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) برای طرح‌های دولتی و غیردولتی علاوه بر باقی مانده سهمیه سال‌های قبل جمعاً معادل ریالی سی میلیارد (۳۰۰۰۰۰۰۰۰) دلار	اختصاص به طرح‌های بخش دولتی دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی، طرح‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های دانش‌بنیان و مؤسسات و شرکت‌های تابعه قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء
	الف	-	پیش‌بینی یک میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰) دلار از مجموع تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) فوق‌الذکر	تجهیز آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های دانشگاه‌ها، دانشگاه‌های علوم پزشکی، مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فناوری، مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای دولتی و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
	د	-	پیش‌بینی دو میلیارد (۲۰۰۰۰۰۰۰۰) دلار از مجموع تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) فوق‌الذکر	ساخت و بهره‌برداری از خطوط قطار شهری و طرح‌های کاهش آلودگی هوا
تبصره ۴	الف	۱ و ۲ و ۳	مبلغ سه میلیارد (۳۰۰۰۰۰۰۰۰) دلار از محل منابع در اختیار بانک‌های تجاری و تخصصی	اعطای تسهیلات ارزی - ریالی: ۱. به سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی و قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء برای طرح‌های توسعه‌ای بالادستی نفت و گاز با اولویت میداین مشترک برای افزایش ضریب بازیافت مخازن و احیای میداین قدیمی و جمع‌آوری گازهای همراه بدون انتقال مالکیت نفت و گاز موجود در مخازن ۲. طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی سازمان‌های توسعه‌ای بخش صنعت و معدن و بخش برق با مشارکت حداقل پنجاه و یک درصدی (۵۱٪) بخش‌های خصوصی و تعاونی با اولویت مناطق محروم و کمتر توسعه یافته بر اساس مزیت‌های منطقه‌ای. ۳. سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی برای طرح‌های صنایع تکمیلی و تبدیلی کشاورزی و صنایع پتروشیمی.

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور

وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه سال ۱۴۰۰

ردیف	عناوین (مرتبط با تملک دارایی‌های سرمایه‌ای)	مبلغ اختصاص داده شده	مبلغ دو میلیارد و هشتصد و چهل و پنج میلیون (۲۸۴۵۰۰۰۰۰۰) یورو از منابع ورودی سال ۱۴۰۰ صندوق توسعه ملی به صورت تسهیلات ارزی			
۱	طرح‌های آبیاری تحت فشار و نوین	تا سقف ۱۰۰ میلیون یورو		-	ه	
۲	طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری	تا سقف ۱۰۰ میلیون یورو				
۳	مقابله با اثرات مخرب ریزگردها و تأثیر آن بر شبکه‌های برق	تا سقف ۲۰ میلیون یورو				
۴	تجهیزات آزمایشگاهی و کارگاهی دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	تا سقف ۳۰ میلیون یورو				
۵	طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی و معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور	تا سقف ۸۵ میلیون یورو				
۶	طرح‌های آب‌رسانی روستایی و عشایری و توسعه شبکه‌های آن	تا سقف ۱۰۰ میلیون یورو				
۷	شرکت‌های دانش‌بنیان و کارخانه‌های نوآوری معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور	تا سقف ۶۰ میلیون یورو				
۸	طرح‌های آب و فاضلاب شهر اهواز	تا سقف ۵۰ میلیون یورو				
۹	طرح شهید عشوری	تا سقف ۹۴ میلیون یورو				
۱۰	طرح شهید چمران (تقویت بنیه دفاعی کشور)	تا سقف ۵۰۰ میلیون یورو				
اجرای طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی خود با تصویب شورای اقتصاد			انتشار حداکثر شصت و پنج هزار میلیارد (۶۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی توسط شرکت‌های دولتی	-	الف	تبصره ۵
تأمین مالی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قانون بودجه ۱۴۰۰			انتشار حداکثر دویست و سی هزار میلیارد (۲۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی (ریالی - ارزی) به وسیله دولت	--	ب	

	ج	-	اوراق فروش نرفته بندهای فوق (بندهای الف) و (ب) تبصره ۴)	واگذاری به تمامی طلبکاران (اعم از پیمانکاران، مشاوران، تأمین‌کنندگان تجهیزات و همچنین سایر هزینه‌های تعهد شده اعتبارات این قانون از جمله تملک اراضی)
	د	-	انتشار حداکثر هشتاد هزار میلیارد (۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی به‌وسیله شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته با تأیید وزارت کشور	اختصاص حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از سقف اوراق موضوع این بند به طرح‌های قطار شهری و حمل و نقل شهری اوراق فروش نرفته این بند در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید شهرداری مربوطه و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به طلبکاران آن طرح اختصاص ده هزار میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از اوراق مالی اسلامی این بند به بازآفرینی شهری بافت‌های فرسوده پیرامون حرم‌های مطهر امام رضا(ع)، حضرت معصومه(س)، حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) و حضرت احمد بن موسی (ع)
	ه	-	صدور حداکثر دویست هزار میلیارد (۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال اسناد خزانه اسلامی به وسیله دولت با سررسید تا پایان سال ۱۴۰۳	واگذاری بابت تأدیه مطالبات قطعی شده به پیمانکاران دستگاه‌های اجرایی
	و	-	انتشار حداکثر سیصد هزار میلیارد (۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال اسناد تسویه خزانه اسلامی به صورت جمعی - خرجی به وسیله دولت	مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی مطالبات نهادهای عمومی غیردولتی، صندوق‌های بازنشستگی، بانک‌ها، قرارگاه خاتم‌الانبیاء، پیمانکاران محرومیت‌زدایی قرارگاه خاتم‌الانبیاء، شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته و نیز شرکت‌های دولتی تابعه وزارتخانه‌ها
	ط	-	انتشار حداکثر سی و پنج هزار میلیارد (۳۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی (ریالی یا ارزی) به وسیله وزارتخانه‌های نفت، صنعت، معدن و تجارت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه و وابسته ذی‌ربط و با تصویب شورای اقتصاد	سرمایه‌گذاری در طرح‌های نفت و گاز با اولویت میادین مشترک وزارت نفت و طرح‌های زیربنایی و توسعه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت نیرو
	ی	-	انتشار حداکثر سه میلیارد (۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰) دلار اوراق مالی اسلامی (ریالی یا ارزی) به وسیله وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه و وابسته ذی‌ربط با تصویب هیئت وزیران	برای بازپرداخت اصل و سود اوراق ارزی - ریالی سررسیدشده تسهیلات بانکی و تضامین سررسید شده و همچنین بازپرداخت بدهی‌های سررسید شده به پیمانکاران قراردادهای بیع متقابل طرح‌های بالادستی نفت اوراق فروش نرفته این بند با تأیید وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به پیمانکاران/طلبکاران طرح‌ها می‌باشد.
	ع	-	انتشار بیست هزار میلیارد (۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی ریالی به وسیله دولت	احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)
تبصره ۶	الف	-	وجه دریافتی به مبلغ حداکثر نهصد و شصت و پنج میلیارد (۹۶۵۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل دریافت نرخ آب‌بهای شهری به وسیله وزارت نیرو (شرکت‌های آب و فاضلاب استانی)	جهت آب‌رسانی شرب روستایی (۸۰ درصد اعتبار مذکور) و عشایری (۲۰ درصد اعتبار مذکور) و اصلاح شبکه آب
	ج	-	۱۰ درصد مبلغ برق مصرفی در سقف نوزده هزار و هشتصد میلیارد (۱۹۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال	تا سقف هشت هزار و نهصد و ده میلیارد (۸۹۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال به حساب شرکت توانیر و تا سقف ده هزار و هشتصد و نود میلیارد (۱۰۸۹۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال به حساب ساتبا صرف حمایت از توسعه و نگهداری شبکه‌ای برق روستایی و تولید برق تجدیدپذیر و پاک

وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه سال ۱۴۰۰

بازیافت پسماندهای حاصل از کالاهای مزبور (ایجاد تأسیسات منطقه‌ای تغییر پسماند به مواد و انرژی) با اولویت مشارکت بخش خصوصی و نظارت سازمان حفاظت محیط‌زیست	قرار دادن منابع وصولی تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل ردیف شماره ۳۹-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) در اختیار وزارت کشور	-	و
اعطای تسهیلات و حمایت‌های مالی برای کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی و جلوگیری از تخریب محیط‌زیست	اختصاص سی و پنج درصد از عوارض آلاینده‌گی وصول شده از محل یک درصد از قیمت فروش تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده به سازمان حفاظت محیط‌زیست (صندوق ملی محیط‌زیست)	-	م
تسویه به صورت جمعی - خرجی با بدهی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به بهره‌برداری رسیده بخش آب، فاضلاب وزارت نیرو	مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده فروش هر مترمکعب آب و دفع فاضلاب	-	-
اجرای بند (ب) ماده (۳۵) قانون برنامه ششم توسعه (توسعه روش‌های آبیاری نوین، اجرای عملیات آب و خاک (سازهای و غیرسازهای)، توسعه آب‌بندها و سامانه (سیستم)‌های سطوح آبیگیر سهم بهره‌برداران به صورت نقدی یا تأمین کارگر و تأمین مصالح یا کارکرد وسایل راه‌سازی و نقلیه یا تهاتر زمین و یا نصب کنتورهای هوشمند بر روی چاه‌های دارای پروانه بهره‌برداری	اعتبارات پیش‌بینی شده در ردیف طرح‌های ۱۳۰۶۰۱۲۰۰۰ و ۱۳۰۷۰۰۲۰۰۰	-	الف
عملیات آماده‌سازی، محوطه‌سازی، تأمین خدمات روبنایی و زیربنایی و تکمیل واحدهای مسکن مهر، طرح‌های بازآفرینی شهری و احیای بافت‌های فرسوده و تاریخی (پنج هزار میلیارد ریال) از اعتبار مدنظر صرفاً برای احیای بافت‌های تاریخی، مصلی تهران و همچنین طرح اقدام ملی تأمین مسکن	سقف بیست هزار میلیارد (۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی و یا تهاتر اراضی و املاک متعلق به شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید و سازمان ملی زمین و مسکن و شرکت بازآفرینی شهری	۱	ب
اجرای طرح‌های جامع، تفصیلی و آماده‌سازی مصوب اجرای طرح‌های صدرالذکر	اخذ تسهیلات لازم حداکثر تا سقف سی هزار میلیارد (۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از قرار دادن رهن زمین‌های متعلق به شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید و سازمان ملی زمین و مسکن در اختیار بانک‌های عامل و صندوق‌های تأمین مالی و فروش عرصه و اعیان طرح‌های تکمیل شده	۳	ب
احداث مدرسه، پاسگاه، پایگاه بسیج، مسجد، مراکز بهداشتی و درمانی، ورزشگاه و سایر مراکز اداری و خدماتی مورد نیاز طرح‌های مسکن مهر	قرار دادن زمین رایگان به وسیله وزارت راه و شهرسازی	۴	ب
تأمین هزینه‌های خرید و نصب کنتورهای حجمی و هوشمند چاه‌های آب کشاورزی مجاز	از محل منابع داخلی و بخشی از اعتبارات طرح‌های تعادل بخشی و تغذیه مصنوعی شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها و سازمان آب و برق خوزستان در قالب وجوه اداره شده	-	ج
صرف اصلاح شبکه آب روستایی همان استان بر اساس شاخص جمعیت و کمبود آب شرب سالم	ده درصد (۱۰٪) وجوه حاصل از منابع دریافتی از مشترکین (آب و فاضلاب) داخل شهرها که اقدام به تفکیک ملک و افزایش واحد می‌نمایند (موضوع ماده ۱۱ قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب)	۱	د

توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری را برای تسریع در اجرا و توسعه طرح‌های ایجاد تأسیسات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های فاضلاب در روستاهای همان بخش	حداکثر ده درصد (۱۰٪) از منابع حاصل از مشارکت مالی، مصوب شورای اسلامی هر شهر موضوع تبصره (۳) قانون ایجاد تسهیلات	د	۲
هفتاد درصد (۷۰٪) برای تحقق اهداف برنامه‌های تعادل بخشی و بهبود بهره‌برداری آب و انجام مطالعه در دشت‌هایی که با فرونشست زمین مواجه است و یافتن راهکارهای پیشگیری و برگرداندن آن به شرایط قبل در اختیار سازمان مدیریت منابع آب ایران و سی درصد (۳۰٪) در اختیار وزارت جهاد کشاورزی برای اجرای طرح‌های افزایش بهره‌وری آب	به ازای هر مترمکعب برداشت آب از آبخوان‌ها، حداکثر معادل دویست (۲۰۰) ریال متناسب با کشت غالب منطقه و میزان درآمد کشاورزان مطابق دستورالعمل مشترک وزرای نیرو و جهاد کشاورزی	ه	-
صرف ساماندهی رودخانه‌های کشور به وسیله شرکت مدیریت منابع آب	وصول درآمد مازاد از بهره‌برداری از مصالح مازاد رودخانه‌ای از طریق مزایده و انعقاد قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی با پیمانکاران یا بهره‌برداران شن و ماسه	و	-
ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و عشایری، بهسازی محیط اسکان حاشیه شهرها و بافت‌های فرسوده، تأمین زیرساخت و بنای حداقل خدمات عمومی اعم از مدرسه مسجد، کتابخانه، روشنایی محیط، پایگاه بسیج، پاسگاه در مناطق خارج از حریم شهرها و روستاها به وسیله شهرداری‌ها و دهیاری‌ها	عوارض جزء (۱) بند (ب) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه (عوارض وصولی بند الف) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده	ز	-
تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود با اولویت ساخت، خرید و تکمیل خوابگاه‌های متاهلین موضوع بند(پ) ماده (۱۰۳) قانون برنامه ششم توسعه	تا سقف عملکرد درآمد اختصاصی سال ۱۳۹۹ دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی و پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری نسبت به اخذ تسهیلات از بانک‌ها از محل توثیق اموال در اختیار خود	ز	-
خرید تجهیزات صرفاً تخصصی و به‌روزرسانی آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها		د	-
ساماندهی و بهینه‌سازی کاربری بخشی از املاک و فضاهای آموزشی، ورزشی و تربیتی وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش و احداث، بازسازی و بهره‌برداری از آنها		و	-
قابل اختصاص به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی، پارک‌های علم و فناوری و مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، جهاد دانشگاهی و گردشگری مستقر در استان	بخشی از اعتبارات قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته مصوب ۱۳۹۳/۷/۳۰	ط	-
توسعه عدالت آموزشی، نوسازی، مقاوم‌سازی و خرید تجهیزات برای مدارس روستایی و مناطق محروم و خوابگاه‌های دانش‌آموزی کمیته امداد امام خمینی به وسیله وزارت آموزش و پرورش	از محل مالیات واریزی به وسیله آستان قدس رضوی و آن دسته از مؤسسات و بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرائی فرمان حضرت امام	تبصره ۱۰	-
منابع حاصله در اختیار سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌های کشور، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سازمان اورژانس کشور قرار می‌گیرد تا در ردیف‌های مربوط به این دستگاه‌ها در جدول شماره (۷) این قانون در امور منجر به کاهش تصادفات و مرگ‌ومیر، هزینه شود.	واریز مبلغ چهار هزار میلیارد (۴۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از اصل حق بیمه شخص ثالث به وسیله شرکت‌های بیمه‌ای به خزانه‌داری کل کشور	تبصره ۱۱	-
تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی نیروهای مسلح	کسر کمک‌هزینه مسکن کارکنان نیروهای مسلح ساکن در خانه‌های سازمانی از حقوق ماهانه آنان و واریز به حساب خزانه‌داری	ب	-
تکمیل یا احداث مجتمع‌های اداری شهرستان‌ها	فروش ساختمان‌های ملکی دستگاه‌های اجرائی زیرمجموعه قوه مجریه مستقر در شهرستان‌ها		

وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه سال ۱۴۰۰

تبصره ۱۲	د	۳	محل ردیف ۴۷-۵۳۰۰۰۰۰ جدول شماره (۹) - اعتبارات موضوع جزء ۳ بند (د) تبصره ۱۲	بابت اعتبارات هزینه‌ای و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام پیوست شماره (۱) قانون، طرح‌های استانی، کمک به تأمین مسکن کارکنان دستگاه‌های اجرایی و مجتمع‌های اداری نیمه‌تمام شهرستان و استان
	و	-	پنج درصد (۵٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان موضوع جدول (۱۰-۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰	احداث، تکمیل، بازسازی و تجهیز رده‌ای انتظامی با اولویت پاسگاه‌ها و کلانتری‌ها
تبصره ۱۳	-	۱	از محل منابع تنخواه‌گردان موضوع بند (م) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	تا مبلغ پنج هزار (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال به جمعیت هلال احمر و تا مبلغ یک هزار و هفتصد میلیارد (۱۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در قالب اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
تبصره ۱۵	ج	-	فروش مواد معدنی و محصولات جانبی همراه با مواد پرتوزا به وسیله شرکت تولید مواد اولیه و سوخت هسته‌ای ایران	توسعه و تسریع در اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سرمایه‌گذاری در طرح‌ها و ردیف‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جهت خرید کیک زرد با منشأ داخلی یا خارجی و یا تملک سهام معادن پرتوزا و شرکت‌های مرتبط با چرخه سوخت
تبصره ۱۸	ب	-	مبلغ یک هزار و چهارصد میلیارد (۱۴۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	کمک به سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر، ایجاد کارور (اپراتور)‌های ارائه‌کننده خدمات الکترونیکی در کلیه بخش‌ها، حمایت از طرح (پروژه)‌های توسعه‌ای اشتغال‌آفرین و یا صادرات کالا و خدمات
	ج	-	مبلغ حداکثر پنج هزار میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و منابع داخلی شرکت‌های تابعه	انجام طرح (پروژه)‌های دولت الکترونیک و توسعه خدمات الکترونیکی از جمله موضوع ماده (۶۹) قانون برنامه ششم
	د	-	مبلغ حداکثر هشت هزار میلیارد (۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی شرکت‌های تابعه وزارت نفت	کمک به سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر و حمایت از ساخت داخل و طرح‌های توسعه‌ای اشتغال‌آفرین و تولید
تبصره ۱۹	-	۱	کسر ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر دستگاه اجرائی مندرج در قانون بودجه سال ۱۴۰۰	اختصاص در قالب یارانه سود، وجوه و یا کمک، برای طرح‌های قابل استفاده از مشارکت عمومی خصوصی

۳- وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

۳-۱- وضعیت ارقام کلان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

مصارف عمومی کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور در تراز با منابع عمومی آن، بالغ بر ۸۴۱۳ هزار میلیارد ریال مصوب شده است. مطابق نمودار ۲ و در چارچوب لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بودجه عمومی دولت اعم مصارف عمومی و اختصاصی، برابر با ۱۰۹۶ هزار میلیارد ریال بوده که شامل ۶۲۰ هزار میلیارد ریال اعتبارات منابع عمومی «دستگاه‌های اجرایی ملی»، ۱۸۰ هزار میلیارد ریال اعتبارات «دستگاه‌های اجرایی محلی در استان‌ها»، ۵۶ هزار میلیارد ریال اعتبارات «اختصاصی دستگاه‌های اجرایی» و ۲۳۹ هزار میلیارد ریال اعتبارات «ردیف‌های متفرقه» است. اعتبارات منابع عمومی «دستگاه‌های اجرایی ملی»، در قانون، شامل ۴۹۳ هزار میلیارد ریال اعتبارات ردیف‌های مندرج در پیوست شماره یک و ۱۲۶ هزار میلیارد ریال ردیف‌های متفرقه برای دستگاه‌های مزبور است. اعتبارات «اختصاصی دستگاه‌های اجرایی» قانون شامل ۵۱ هزار میلیارد ریال به طور مشخص برای دستگاه‌های اجرایی ملی و ۵ هزار میلیارد ریال برای دستگاه‌های اجرایی محلی در استان‌ها (جدول ۳) است. لازم به ذکر است که اعتبارات اختصاصی دستگاه‌های اجرایی با عنوان سایر منابع در موافقت‌نامه‌های طرح‌های عمرانی پیش‌بینی و تخصیص می‌یابد.

جدول ۲: مصارف عمومی دولت در قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و لایحه بودجه ۱۴۰۰

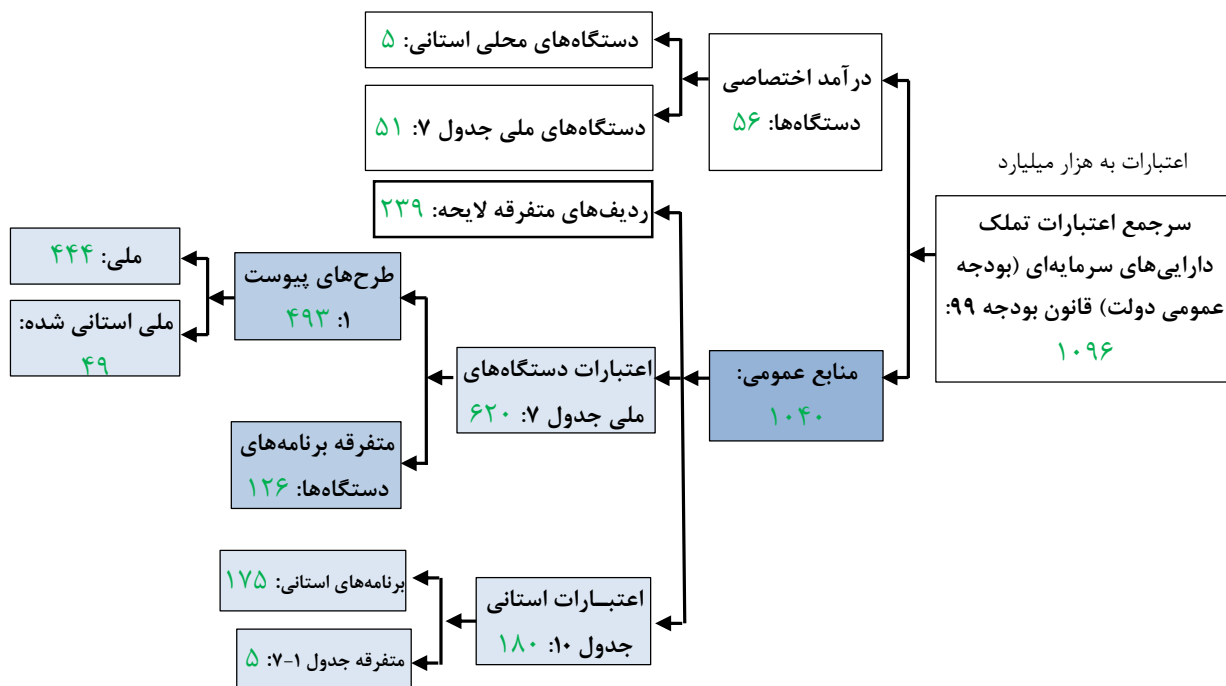
عنوان مصارف	قانون ۱۳۹۸	قانون ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹
اعتبارات هزینه‌ای	۳,۵۲۳,۷۵۹,۱۰۳	۴,۳۶۰,۳۱۵,۵۶۷	۶,۳۷۰,۱۱۶,۵۸۹	۴۶
اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۶۶۹,۲۹۵,۷۵۲	۸۷۹,۸۲۰,۸۹۳	۱,۰۴۰,۳۱۰,۹۳۹	۱۸,۲
اعتبارات تملک دارایی مالی	۲۹۳,۴۷۹,۳۹۵	۴۷۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۳,۰۰۰,۰۰۰	۱۱۳
جمع مصارف عمومی دولت	۴,۴۸۵,۸۱۱,۱۵۴	۵,۷۱۰,۱۳۶,۴۶۰	۸,۴۱۳,۴۲۷,۵۲۸	۴۷,۳

مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده (ارقام به میلیون ریال)

نمودار ۱: مصارف عمومی کشور در قانون بودجه ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹

مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده

نمودار ۲: طبقه‌بندی سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (بودجه عمومی دولت)

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

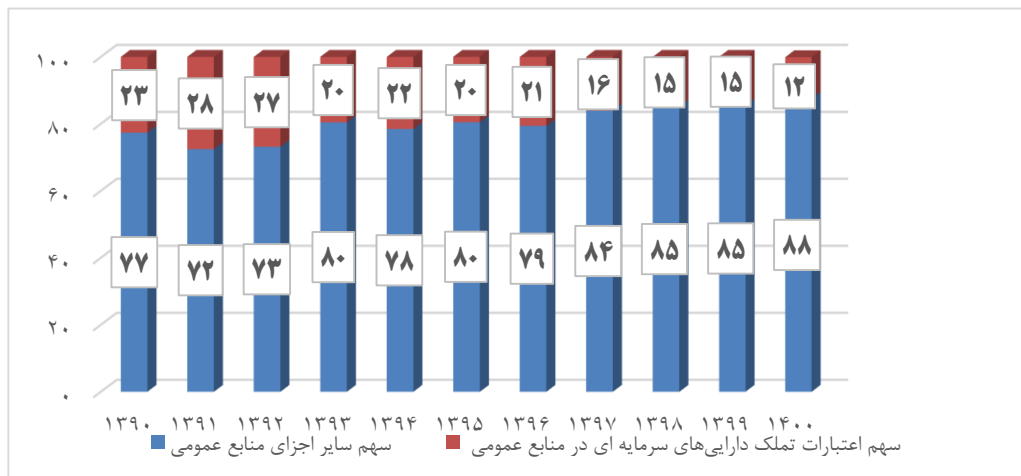
جدول ۳: سرجمع توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (بودجه عمومی دولت)

شرح	قانون بودجه ۹۸	قانون بودجه ۹۹	لایحه بودجه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۸۰۵,۷۶۲,۶۱۰	۹۱۴,۶۴۲,۹۷۱	۱,۰۹۶,۸۸۹,۰۴۹	۱۹,۹۳
۱-۱- منابع عمومی	۶۶۹,۲۹۵,۷۵۲	۸۷۹,۸۲۰,۸۹۳	۱,۰۴۰,۳۱۰,۹۳۹	۱۸,۲۴
۱-۱-۱- اعتبارات دستگاه‌های ملی (جدول ۷)	۴۱۱,۳۵۱,۷۶۷	۴۸۲,۸۶۲,۸۰۲	۶۲۰,۲۴۱,۲۲۳	۲۸,۴۵
۱-۱-۱-۱- طرح‌های پیوست شماره (۱)	۳۰۲,۱۲۰,۹۹۹	۳۸۵,۸۶۹,۰۲۲	۴۹۳,۵۱۰,۹۳۸	۲۷,۹۰
۱-۱-۱-۱-۱- طرح‌های ملی	۲۶۴,۵۸۱,۹۹۴	۳۴۷,۹۰۹,۴۱۵	۴۴۴,۴۹۲,۹۴۳	۲۷,۷۶
۱-۱-۱-۱-۱- طرح‌های ملی استانی شده	۳۷,۵۳۹,۰۰۵	۳۷,۹۵۹,۶۰۷	۴۹,۰۱۷,۹۹۵	۲۹,۱۳
۱-۱-۱-۱- متفرقه برنامه دستگاه‌ها	۱۰,۹۲۳۰,۷۶۸	۹۶,۹۹۳,۷۸۰	۱۲۶,۷۳۰,۲۸۵	۳۰,۶۶
۱-۱-۱- ردیف‌های متفرقه (جدول ۹)	۱۳۹,۴۸۱,۶۶۳	۲۶۸,۳۱۷,۰۲۱	۲۳۹,۶۶۶,۵۲۵	۱۰,۶۸ =
۱-۱-۱- اعتبارات استانی (جدول ۱۰)	۱۱۸,۴۶۲,۳۲۲	۱۲۸,۶۴۱,۰۷۰	۱۸۰,۴۰۳,۱۹۱	۴۰,۲۴
۱-۱- درآمد اختصاصی دستگاه‌ها	۱۳۶,۴۶۶,۸۵۸	۳۴,۸۲۲,۰۷۸	۵۶,۵۷۸,۱۱۰	۶۲,۴۸
۱-۱-۱- دستگاه‌های ملی (جدول ۷)	۱۳۱,۲۶۴,۸۳۰	۳۰,۷۸۴,۸۶۵	۵۱,۵۴۵,۶۱۰	۶۷,۴۴
۱-۱-۱- دستگاه‌های محلی استانی	۵,۲۰۲,۰۲۸	۴,۰۳۷,۲۱۳	۵,۰۳۲,۵۰۰	۲۴,۶۵

مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده (ارقام به میلیون ریال)

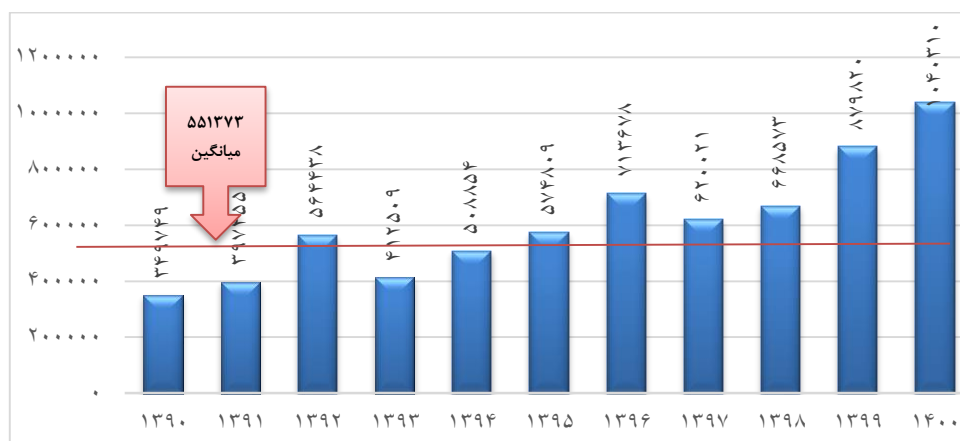
مطابق جدول ۳ سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی بالغ بر ۱۰۴۰ هزار میلیارد تومان مصوب شده است که این میزان اعتبار نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (بالغ بر ۸۷۹ هزار میلیارد ریال) رشد ۱۸/۲ درصدی و نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸ (بالغ بر ۶۶۹ هزار میلیارد ریال) رشد ۵۵ درصدی داشته است. همچنین سهم این اعتبارات نسبت به منابع عمومی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، ۱۲/۳ درصد بوده که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (۱۵/۴ درصد) با کاهش ۳/۱ درصدی مواجه است.

همان‌گونه که از نمودار ۳ پیداست طی سال‌های اخیر، سهم اعتبارات مصوب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی دولت، از بیش از ۲۸ درصد در سال ۱۳۹۱ به کمتر از ۱۳ درصد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ رسیده؛ به عبارتی با کاهش سهم بیش از ۱۵ واحد درصدی مواجه بوده است.

نمودار ۳: سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی دولت (درصد)
 مأخذ: قوانین بودجه سنواتی کشور و محاسبات نگارنده

بررسی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب از منابع عمومی دولت حکایت از افزایش سه برابری بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای طی ۱۱ سال اخیر دارد، به طوری که مقدار این اعتبارات از ۳۵ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۰ به بیش از ۱۰۴ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۹ رسیده است. لازم به ذکر است تورم چند سال اخیر که عموماً به دلیل شوک‌های مربوط به تحریم‌های آمریکا تحمیل شده است، باعث شده تا رقم واقعی این اعتبارات به شکل قابل توجهی کمتر از مقادیر اسمی آن باشد. در نمودار ۴ مقادیر اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ به قیمت جاری آمده است.

نمودار ۴: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب سالانه (میلیارد ریال)
 مأخذ: قوانین بودجه سنواتی کشور و محاسبات نگارنده

از منظر دیگر، اعتبارات عمرانی به سه گروه ملی، استانی و متفرقه قابل تقسیم هستند. مطابق نمودار ۶ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، ۶۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به طرح‌های ملی و ملی استانی شده مندرج در پیوست (۱)، ۲۳ درصد مربوط به ردیف‌های متفرقه و ۱۷ درصد مربوط به طرح‌های استانی است. تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در لایحه مزبور، اعتباری حدود ۶۲۰ هزار میلیارد ریال به خود اختصاص داده‌اند که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (۴۸۲ هزار میلیارد ریال) حدود ۲۸/۴ درصد افزایش داشته است. اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ملی از محل درآمدهای اختصاصی که بالغ بر ۵۱ هزار میلیارد ریال است در جدول ۶ ماده واحده (برآورد اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور، فصل) بین امور و فصول توزیع نشده و فقط در انتها در ستون اعتبارات اختصاصی تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به صورت سرجمع اعتبارات پیش‌بینی شده است. اعتبارات تملک دارایی‌های استانی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، بالغ بر ۱۸۰ هزار میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹، افزایش چشمگیر ۴۰ درصدی داشته است که نشان می‌دهد دولت تصمیم دارد در سال آینده اختیارات عمرانی زیادی را به نسبت سال‌های قبل به استان‌ها واگذار کند.

اعتبارات عمرانی در ردیف‌های متفرقه در لایحه یاد شده بالغ بر ۲۳۹ هزار میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ حدود ۱۰/۶ درصد کاهش داشته است.

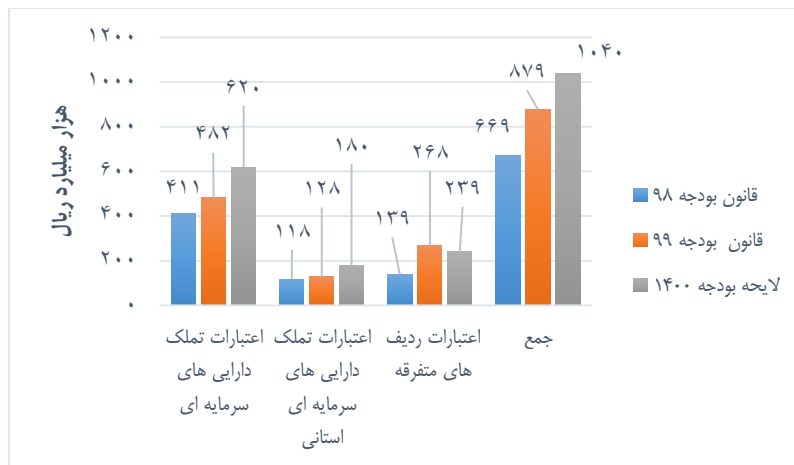
جدول ۴ اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را به تفکیک ملی، استانی و متفرقه و همچنین رشد آنها را مطابق با لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کشور نشان می‌دهد.

جدول ۴: مقایسه کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی دولت در قانون بودجه ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور به تفکیک اجزاء آن

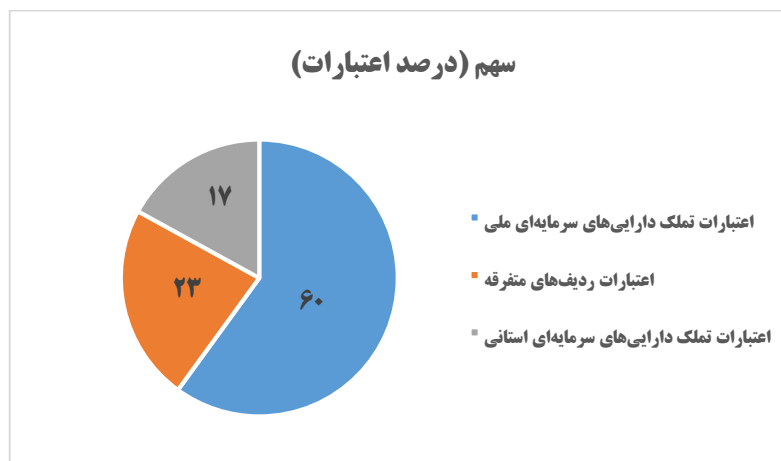
رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	لایحه بودجه ۱۴۰۰	قانون ۱۳۹۹	قانون ۱۳۹۸	شرح
۲۸,۴	۶۲۰,۲۴۱,۲۲۳	۴۸۲,۸۶۲,۸۰۲	۴۱۱,۳۵۱,۷۶۷	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی
۴۰,۲	۱۸۰,۴۰۳,۱۹۱	۱۲۸,۶۴۱,۰۷۰	۱۱۸,۴۶۲,۳۲۲	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی
- ۱۰,۶	۲۳۹,۶۶۶,۵۲۵	۲۶۸,۳۱۷,۰۲۱	۱۳۹,۴۸۱,۶۶۳	اعتبارات ردیف‌های متفرقه
۱۸,۲	۱,۰۴۰,۳۱۰,۹۳۹	۸۷۹,۸۲۰,۸۹۳	۶۶۹,۲۹۵,۷۵۲	جمع

مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده (ارقام به میلیون ریال)

وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه سال ۱۴۰۰

نمودار ۵: مقایسه ارقام بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با قانون بودجه‌های سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹
 مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده

نمودار ۶: سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۰
 مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده

مطابق جدول ۳ ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، اعتبارات پیش‌بینی شده برای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در هفت فصل به شرح جدول زیر باید هزینه شود. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور، اعتبارات فصل ساختمان و سایر مستحقات که ۷۶ درصد از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را به خود اختصاص می‌دهد، رشد ۳۷ درصدی داشته است.

جدول ۵: فصول هزینه‌های اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ از محل منابع عمومی

فصول هزینه‌های اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	میزان اعتبار در قانون بودجه سال ۱۳۹۹	میزان اعتبار در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰	نسبت اعتبار هر فصل به کل اعتبار پیش‌بینی شده در لایحه	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹
فصل اول: ساختمان و سایر مستحدثات	۵۸۱,۴۸۳,۲۲۲	۷۹۶,۶۵۹,۵۰۵	۷۶.۶	۳۷.۰
فصل دوم: ماشین‌آلات و تجهیزات	۱۶۵,۸۵۲,۶۶۰	۱۴۶,۸۹۴,۸۹۹	۱۴.۱	-۱۱.۴
فصل سوم: سایر دارایی‌های ثابت	۱,۵۹۷,۶۳۸	۲,۶۵۹,۵۱۶	۰.۳	۶۶.۵
فصل چهارم: استفاده از موجودی انبار	۷۲,۴۶۳	۳۸,۷۷۳	۰.۰	-۴۶.۵
فصل پنجم: اقلام گران‌بها	۱۳۶,۷۱۹	۸,۵۳۳	۰.۰	-۹۳.۸
فصل ششم: زمین	۲۱,۸۲۰,۰۱۷	۵,۴۳۷,۷۸۹	۰.۵	-۷۵.۱
فصل هفتم: سایر دارایی‌های تولید نشده	۱۰۸,۸۵۸,۱۷۴	۸۸,۶۱۱,۹۲۴	۸.۵	-۱۸.۶
جمع	۸۷۹,۸۲۰,۸۹۳	۱,۰۴۰,۳۱۰,۹۳۹	۱۰۰.۰	۱۸.۲

مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده (مبالغ به میلیون ریال)

۲-۳- توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور

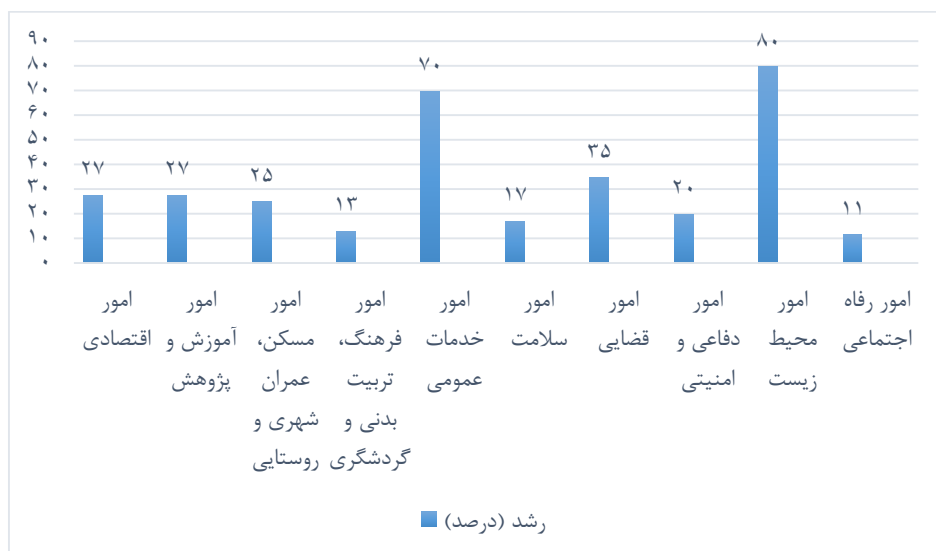
توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور، مختص اعتبارات جدول (۶) جداول کلان و اعتبارات پیوست (۱) قوانین بودجه سنواتی است و شامل اعتبارات استانی و متفرقه (جدول ۹) نمی‌شود. در ادامه این بخش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور ده‌گانه و مبتنی بر جدول (۶) مورد بررسی قرار گرفته است. طبق جدول ۶ بیشترین میزان اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، متعلق به امور اقتصادی با ۳۲۶ هزار میلیارد ریال اعتبار است. کمترین میزان اعتبار نیز برای امور رفاه اجتماعی با ۲۵۶۶ میلیارد ریال است.

جدول ۶: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور ده‌گانه

نام امور	عملکرد قانون بودجه سال ۱۳۹۷	قانون ۱۳۹۸	قانون ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	سهم اعتبارات امور از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه ۱۴۰۰
امور اقتصادی	۱۵۹,۱۲۰,۹۹۳	۲۱۸,۵۰۰,۵۶۸	۲۵۵,۹۱۹,۷۳۵	۳۲۶,۰۲۶,۵۴۱	۲۷.۴	۵۲.۶
امور آموزش و پژوهش	۳۰,۳۴۸,۷۰۲	۵۴,۲۵۷,۵۷۶	۶۸,۹۵۷,۳۹۵	۸۷,۸۴۹,۹۳۹	۲۷.۴	۱۴.۲
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۲۶,۲۲۸,۶۲۶	۵۲,۳۹۷,۳۱۰	۶۱,۵۵۵,۸۳۳	۷۶,۸۶۸,۹۲۹	۲۴.۹	۱۲.۴
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱۰,۸۸۰,۷۳۲	۲۱,۹۳۸,۲۱۸	۲۲,۹۳۴,۴۹۶	۲۵,۸۸۴,۳۲۲	۱۲.۹	۴.۲
امور خدمات عمومی	۱۲,۱۸۷,۳۴۷	۲۲,۸۵۹,۲۴۱	۲۲,۳۷۳,۳۳۳	۳۷,۹۶۳,۶۷۲	۶۹.۷	۶.۱
امور سلامت	۱۶,۱۹۴,۷۱۵	۱۳,۵۵۸,۴۳۴	۱۳,۷۱۷,۱۳۲	۱۶,۰۴۳,۰۳۳	۱۷.۰	۲.۶
امور قضایی	۸,۱۵۵,۳۸۳	۱۰,۵۹۸,۸۵۲	۲۲,۵۲۶,۷۹۱	۳۰,۲۹۳,۳۶۶	۳۴.۵	۴.۹
امور دفاعی و امنیتی	۴,۳۳۶,۸۵۳	۱۱,۲۲۹,۲۷۶	۹,۷۶۲,۷۳۷	۱۱,۶۹۴,۴۵۵	۱۹.۸	۱.۹
امور محیط زیست	۱,۳۵۳,۹۲۸	۲,۸۱۵,۶۳۰	۲,۸۱۲,۸۴۹	۵,۰۵۰,۸۴۹	۷۹.۶	۰.۸
امور رفاه اجتماعی	۳۱۰,۳۸۰	۳,۱۹۶,۶۶۲	۲,۳۰۲,۵۰۱	۲,۵۶۶,۱۱۷	۱۱.۴	۰.۴
جمع	۲۶۹,۰۱۷,۶۵۹	۴۱۱,۳۵۱,۷۶۷	۴۸۲,۸۶۲,۸۰۲	۶۲۰,۳۴۱,۲۲۳	۲۸.۵	۱۰۰.۰

مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده (ارقام به میلیون ریال)

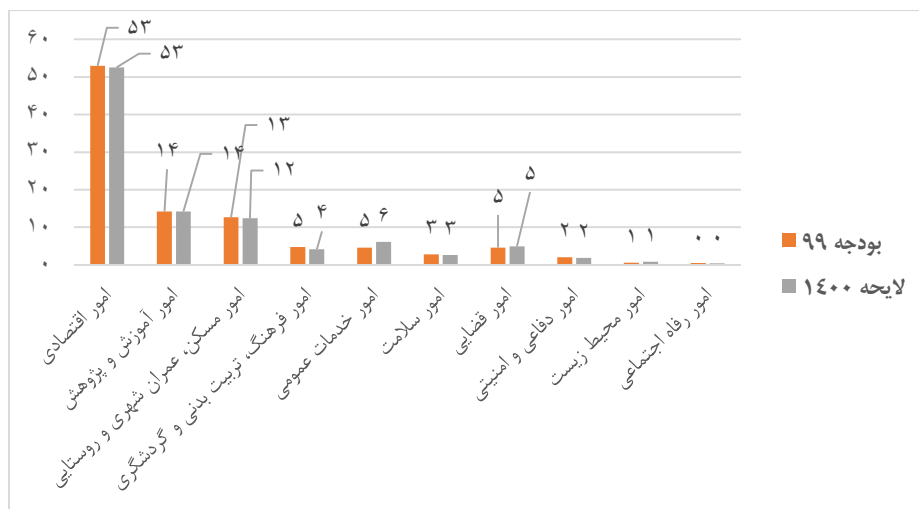
همان‌گونه که از جدول ۶ و نمودار ۷ پیداست، بیشترین نسبت افزایش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به امور محیط‌زیست با رشد ۷۹ درصدی و پس از آن به ترتیب امور خدمات عمومی با رشد ۷۰ درصدی، امور قضایی با رشد ۳۴ درصدی، امور اقتصادی و آموزش و پژوهش با رشد ۲۷ درصدی، امور مسکن، عمران شهری و روستایی با رشد ۲۵ درصدی، امور دفاعی و امنیتی با ۲۰ درصد رشد اعتبار نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۹ مواجه شده‌اند.

نمودار ۷: میزان رشد (درصد) اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به تفکیک امور ده‌گانه

مأخذ: جدول ۶ ماده واحده لایحه بودجه ۱۴۰۰ و محاسبات نگارنده

در نمودار ۸ سهم امور ده‌گانه از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (درصد) آمده است. مطابق نمودار مزبور، سهم اعتبارات امور خدمات عمومی در لایحه بودجه ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ افزایش و امور مسکن، عمران شهری و روستایی امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری کاهش یافته است و در سهم سایر امور باقی مانده تغییری ایجاد نشده است.

نمودار ۸: سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور ده‌گانه از لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و مقایسه با بودجه سال ۱۳۹۹ کشور (درصد)

مأخذ: جدول ۶ ماده واحده قانون بودجه ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده

۳-۳- طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پیوست ۱)

پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ همانند سنوات گذشته به دو قسمت اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اجرایی و طرح‌های مشارکت بخش عمومی- خصوصی موضوع تبصره ۱۹ تقسیم شده است. قسمت اول این پیوست شامل کلیه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اعم از ملی و ملی استانی شده و طرح‌های منتخب برای مشارکت موضوع تبصره ۱۹ است. در قسمت دوم نیز طرح‌هایی که با توجه به تبصره ۱۹ لایحه بودجه ۱۴۰۰ با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی تعیین و انتخاب شده‌اند، درج شده است. همان‌طور که در بخش‌های قبلی اشاره شد، از مجموع ۱۰۴۰ هزار میلیارد ریال اعتبارات از محل منابع عمومی برای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، بیش از ۴۹۳ هزار میلیارد ریال به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موجود در پیوست (۱) لایحه بودجه ۱۴۰۰ اختصاص داده شده که در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۹، رشد ۲۸ درصدی را نشان می‌دهد.

جدول ۷: اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و لایحه بودجه ۱۴۰۰

رشد (درصد)	لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	قانون بودجه ۱۳۹۹	قانون بودجه ۱۳۹۸	شرح
۲۷,۹	۴۹۳,۵۱۰,۹۳۸	۳۸۵,۸۶۹,۰۲۲	۳۰۲,۱۲۰,۹۹۹	اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پیوست ۱)

مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده (ارقام میلیون ریال)

در جدول ۸، شمای کلی از تعداد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موجود در پیوست (۱) لایحه بودجه ۱۴۰۰ و مقایسه آن با قانون بودجه ۱۳۹۹ و همچنین درصد تغییر این طرح‌ها نسبت به هم مورد اشاره قرار گرفته است. طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی، فنی و اقتصادی و اجتماعی توسط دستگاه اجرایی در مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه توسعه پنج‌ساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای اجرا شده و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود. تعداد ۲۵۹۳ طرح در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ پیش‌بینی شده است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به تعداد ۸ طرح افزایش داشته است که شامل طرح‌هایی می‌شود که طی امسال مجوز کمیسیون ماده (۲۳) قانون الحاق (۲) را دریافت کرده‌اند. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از چند بعد قابل طبقه‌بندی هستند، به طوری که از بعد حوزه عملکردی به دو دسته طرح‌های ملی و طرح‌های ملی استانی شده (طرح استانی ویژه سابق) تقسیم می‌شوند. طرح ملی، مجموعه طرح‌هایی که جنبه استراتژیک داشته و از لحاظ سرمایه‌گذاری بزرگ و از نظر تکنولوژی پیچیده باشند و آثار مترتب بر اجرای آنها نیز از یک منطقه فراتر رود. طرح ملی استانی شده، مجموعه‌ای از طرح‌های ملی می‌باشند که در پیوست (۱) قانون بودجه به صورت استانی مشخص شده‌اند. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، از مجموع ۲۵۹۳ طرح، تعداد ۱۹۵۸ طرح ملی و ۶۳۵ طرح به صورت ملی استانی شده در نظر گرفته شده است. همچنین این طرح‌ها از بعد دارا بودن سال شروع و خاتمه به دو بخش طرح‌های غیرمستمر (دارای سال شروع و خاتمه) و طرح‌های مستمر (فقط دارای سال شروع) تقسیم می‌شوند. از مجموع ۲۵۹۳ طرح در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، تعداد ۱۸۳۱ طرح به صورت غیرمستمر و ۷۶۲ طرح به صورت مستمر در نظر گرفته شده است. تعداد طرح‌های مشمول تبصره ۱۹ (مشمول مشارکت عمومی خصوصی) نیز ۷۴ طرح است.

جدول ۸: وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) لایحه بودجه ۱۴۰۰

عنوان	قانون بودجه ۱۳۹۸	قانون بودجه ۱۳۹۹	لایحه بودجه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹
تعداد کل طرح‌های پیوست ۱	۲۷۴۰	۲۵۸۵	۲۵۹۳	۰,۳
تعداد طرح‌های ملی	۲۰۱۱	۱۹۳۰	۱۹۵۸	۱,۵
تعداد طرح‌های ملی استانی شده	۸۲۹	۶۵۵	۶۳۵	- ۳,۱
تعداد طرح‌های مشمول تبصره ۱۹	۱۴۲	۱۱۵	۷۴	- ۳۵,۷
تعداد طرح‌های غیرمستمر	۱۰۹۵۶	۱۰۸۳۹	۱۸۳۱	- ۰,۴
تعداد طرح‌های مستمر	۷۸۴	۷۴۶	۷۶۲	۲,۱

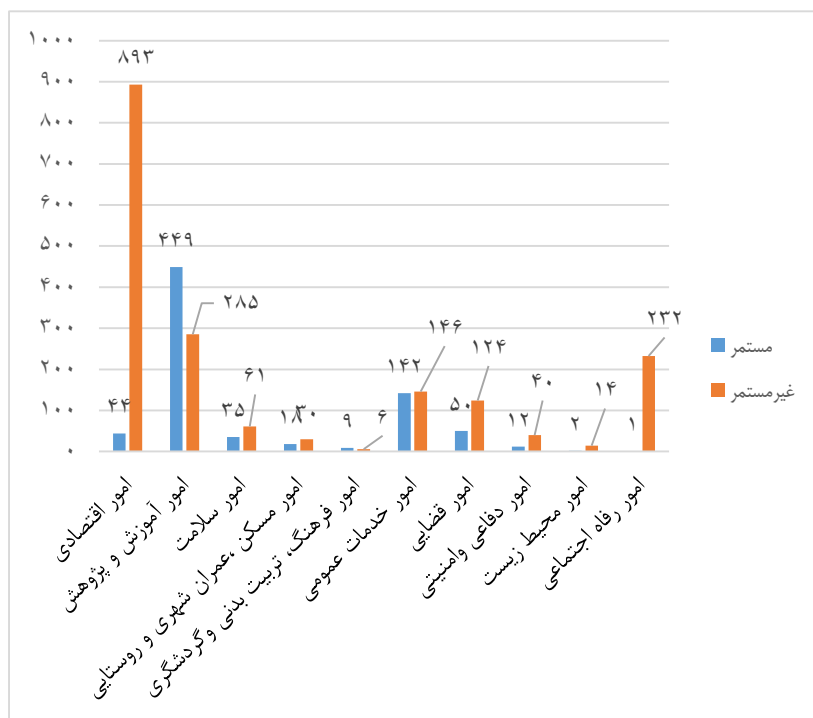
مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده

بررسی تعداد طرح‌های غیرمستمر پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به تفکیک امور ده‌گانه نشان می‌دهد که امور اقتصادی با ۸۹۳ طرح غیرمستمر بیشترین تعداد از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای غیرمستمر را به خود اختصاص داده است و امور آموزش و پژوهش با ۲۸۵ طرح و امور مسکن، عمران شهری و روستایی با ۲۳۲ طرح در رده‌های بعدی قرار دارند. از سوی دیگر، امور رفاه اجتماعی با ۶ طرح، امور محیط‌زیست با ۱۴ طرح و امور دفاعی و امنیتی با ۳۰ طرح، اموری هستند که کمترین تعداد طرح‌های غیرمستمر پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور به آن‌ها اختصاص داده شده است. امور آموزش و پژوهش، سلامت و فرهنگ به ترتیب با ۴۴۹، ۱۴۲ و ۵۰ طرح مستمر، اموری هستند که بیشترین طرح‌های مستمر را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۹: تعداد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مستمر و غیرمستمر پیوست (۱) لایحه بودجه ۱۴۰۰ برحسب امور ده‌گانه

امور	تعداد کل طرح‌های امور ده‌گانه	مستمر	غیرمستمر	سهم تعداد طرح‌های مستمر امور از کل طرح‌های مستمر لایحه بودجه سال ۱۴۰۰	سهم تعداد طرح‌های غیرمستمر امور از کل طرح‌های غیرمستمر لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
اقتصادی	۹۳۷	۴۴	۸۹۳	۵,۸	۴۸,۸
آموزش و پژوهش	۷۳۴	۴۴۹	۲۸۵	۵۸,۹	۱۵,۶
خدمات عمومی	۹۶	۳۵	۶۱	۴,۶	۳,۳
دفاعی و امنیتی	۴۸	۱۸	۳۰	۲,۴	۱,۶
رفاه اجتماعی	۱۵	۹	۶	۱,۲	۰,۳
سلامت	۲۸۸	۱۴۲	۱۴۶	۱۸,۶	۸,۰
فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱۷۴	۵۰	۱۲۴	۶,۶	۶,۸
قضایی	۵۲	۱۲	۴۰	۱,۶	۲,۲
محیط‌زیست	۱۶	۲	۱۴	۰,۳	۰,۸
مسکن، عمران شهری و روستایی	۲۳۳	۱	۲۳۲	۰,۱	۱۲,۷
جمع	۲۵۹۳	۷۶۲	۱۸۳۱	۱۰۰	۱۰۰

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۰ و محاسبات نگارنده

نمودار ۹: تعداد طرح‌های (مستمر و غیرمستمر) پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور به تفکیک امور ده گانه
 مأخذ: قانون بودجه سال ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور و محاسبات نگارنده

۴-۳- توزیع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) به تفکیک دستگاه‌های

اجرائی اصلی

توزیع اعتبارات در قالب دستگاه‌های اجرائی یکی دیگر از انواع توزیع اعتبارات در قوانین بودجه سنواتی کشور است. دستگاه‌های اجرائی را می‌توان در دو بخش اصلی و تابعه طبقه‌بندی کرد. دستگاه‌های اجرائی تابعه دستگاه‌هایی هستند که از حیث ساختار تشکیلاتی، مأموریت و وظایف ذیل یکی از دستگاه‌های اجرائی اصلی قرار می‌گیرند.

جدول ۱۰، توزیع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) را به تفکیک دستگاه‌های اجرائی اصلی در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور نشان می‌دهد. میزان این اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، بالغ بر ۴۹۳ هزار میلیارد ریال مصوب شده است که این مقدار نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کشور ۳۰ درصد رشد داشته است. در بین دستگاه‌های اجرائی اصلی وزارتخانه راه و شهرسازی، نیرو، آموزش و پرورش، جهاد کشاورزی، علوم، تحقیقات، فناوری و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت کشور به ترتیب بیشترین اعتبار و سهم از کل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را در لایحه بودجه ۱۴۰۰ به خود اختصاص داده‌اند. مرکز ملی فضای مجازی کشور، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، سازمان ملی استاندارد، وزارت کار، تعاون و رفاه جزء دستگاه‌هایی هستند که میزان اعتبارات پیش‌بینی شده آنها نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ از رشد چشمگیری برخوردار بوده است.

وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه سال ۱۴۰۰

جدول ۱۰: توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) به تفکیک دستگاه‌های اجرایی اصلی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

کد دستگاه	عنوان دستگاه اجرایی	مصوب قانون ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	سهم اعتبارات دستگاه از کل اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (درصد)
۱۰۱۰۰۰	نهاد ریاست جمهوری	۳۸۵۹۰۰	۵۶۳۳۷۰	۴۵.۹۹	۰.۱۱۴
۱۰۱۰۰۴	شورای عالی امنیت ملی	۱۸۰۰۰	۳۰۰۰۰	۶۶.۶۷	۰.۰۰۶
۱۰۱۰۱۵	دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری	۱۵۰	۲۰۰	۳۳.۳۳	۰.۰۰۰
۱۰۱۰۲۶	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۴۳۰۰	۵۰۰۰	۱۶.۲۸	۰.۰۰۱
۱۰۱۰۵۲	معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور	۹۰۰۰	۱۱۷۰۰	۳۰.۰۰	۰.۰۰۲
۱۰۱۰۵۷	سازمان اداری و استخدامی کشور	۲۱۲۲۰۰	۲۳۵۰۰۰	۱۰.۷۴	۰.۰۴۸
۱۰۱۰۷۷	مرکز ملی فضای مجازی کشور	۲۰۰۰۰	۲۴۵۰۰۰	۱۱۲۵.۰۰	۰.۰۵۰
۱۰۱۱۰۰	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	۲۲۰۰۰۰	۳۱۰۰۰۰	۴۰.۹۱	۰.۰۶۳
۱۰۱۵۰۰	مجلس شورای اسلامی	۷۰۰۶۴۰	۷۵۴۶۰۰	۷.۷۰	۰.۱۵۳
۱۰۱۶۰۰	شورای نگهبان	۳۸۰۰۰۰	۴۲۰۰۰۰	۱۰.۵۳	۰.۰۸۵
۱۰۲۱۰۰	وزارت اطلاعات	۰	۲۰۰۰۰۰۰	-	۰.۴۰۵
۱۰۲۵۰۰	سازمان برنامه و بودجه کشور	۸۹۰۵۰۰	۱۴۱۶۶۳۷	۵۹.۰۸	۰.۲۸۷
۱۰۵۰۰۰	وزارت کشور	۱۵۰۰۶۱۸۴	۲۲۲۶۹۶۸۴	۴۸.۴۰	۴.۵۱۳
۱۰۶۰۰۰	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۳۰۹۷۷۰۷	۳۵۱۸۹۵۵	۱۳.۶۰	۰.۷۱۳
۱۰۷۰۰۰	وزارت امور خارجه	۳۴۰۷۰۸	۴۱۲۸۵۸	۲۱.۱۸	۰.۰۸۴
۱۰۸۰۰۰	وزارت دادگستری	۵۷۹۰۰۰	۶۹۸۰۰۰	۲۰.۵۵	۰.۱۴۱
۱۰۸۱۰۰	دادگستری جمهوری اسلامی ایران	۱۱۶۷۸۷۰۷	۱۵۲۷۴۰۰۱	۳۰.۷۹	۳.۰۹۵
۱۱۰۰۰۰	وزارت امور اقتصادی و دارایی	۲۹۱۷۳۳۶	۳۰۹۰۵۴۰	۵.۹۴	۰.۶۲۶
۱۱۱۱۰۰	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	۱۴۰۹۹۷۰	۱۵۳۲۸۷۰۰	۹.۱۳	۰.۳۱۲
۱۱۱۲۰۰	ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران	۳۵۸۷۱۷	۴۲۸۰۰۰	۱۹.۳۱	۰.۰۸۷
۱۱۱۳۰۰	ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۶۰۴۱	۷۳۰۰	۲۰.۸۴	۰.۰۰۱

کد دستگاه	عنوان دستگاه اجرایی	مصوب قانون ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	سهم اعتبارات دستگاه از کل اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (درصد)
۱۱۱۴۰۰	ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران	۸۱۳۶۰۰	۸۶۵۰۰۰	۶.۳۲	۰.۱۷۵
۱۱۳۵۰۰	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱۷۱۱۴۱۹۱	۲۳۶۷۳۹۰۵	۳۸.۳۳	۴.۷۹۷
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۳۲۰۰	۳۸۴۰	۲۰.۰۰	۰.۰۰۱
۱۱۳۶۲۰	جهاد دانشگاهی	۴۲۲۰۰۰	۳۶۸۷۶۷	-۱۲.۶۱	۰.۰۷۵
۱۱۳۶۳۰	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها	۱۱۰۰	۳۰۰۰	۱۷۲.۷۳	۰.۰۰۱
۱۱۳۷۰۰	وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۵۸۹۶۹۹۹	۷۴۹۷۵۶۰	۲۷.۱۴	۱.۵۱۹
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۱۸۶۹۰۰	۴۰۷۰۳۵۹	۲۷.۷۲	۰.۸۲۵
۱۱۴۰۲۰	شورای عالی حوزه‌های علمیه	۵۵۰۰۰	۶۱۶۰۰	۱۲.۰۰	۰.۰۱۲
۱۱۴۰۲۵	شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه‌های علمیه خراسان	۲۰۰۰۰	۲۲۴۰۰	۱۲.۰۰	۰.۰۰۵
۱۱۴۰۸۴	مرکز خدمات حوزه‌های علمیه	۰	۱۰۰۰۰		۰.۰۰۲
۱۱۴۳۰۰	سازمان تبلیغات اسلامی	۷۸۴۸۰	۱۲۷۹۶۰	۶۳.۰۵	۰.۰۲۶
۱۱۴۳۱۸	شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خاوران	۱۴۵۰۰۰	۱۶۲۴۰۰	۱۲.۰۰	۰.۰۳۳
۱۲۷۵۰۰	وزارت آموزش و پرورش	۴۱۹۸۳۱۰۰	۵۲۸۲۳۳۰۳	۲۸.۲۰	۱۰.۹۰۶
۱۲۸۵۰۰	وزارت ورزش و جوانان	۵۰۴۶۰۰۰	۶۷۲۹۴۰۰	۳۳.۳۶	۱.۳۶۴
۱۲۸۵۰۲	کمیته ملی المپیک ایران	۲۱۰۰۰	۳۵۰۰۰	۶۶.۶۷	۰.۰۰۷
۱۲۹۰۰۰	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۵۶۹۱۳۴۳	۱۹۳۸۸۲۳۱	۲۳.۵۶	۳.۹۲۹
۱۳۱۶۰۰	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۲۷۶۷۷۱	۳۴۲۶۳۸	۲۳.۸۰	۰.۰۶۹
۱۳۳۷۰۰	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	۱۷۳۳۱۰۰۰	۱۷۵۷۹۵۰۰	۱.۴۳	۳.۵۶۲
۱۴۰۰۰۰	سازمان حفاظت محیط‌زیست	۲۷۵۱۳۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	۸۱.۷۳	۱.۰۱۳
۱۴۳۰۰۰	وزارت نفت	۲۲۵۰۰۰	۲۳۵۰۰۰	۴.۴۴	۰.۰۴۸
۱۴۳۵۰۰	وزارت نیرو	۷۶۷۹۶۵۴۵	۱۱۲۷۰۴۹۹۰	۴۶.۷۶	۲۲.۸۳۷
۱۴۴۰۰۰	سازمان انرژی اتمی	۸۵۵۱۰۰۰	۹۸۳۰۰۰۰	۱۴.۹۶	۱.۹۹۲
۱۴۶۰۰۰	سازمان ملی استاندارد	۳۸۸۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۵۷.۷۳	۰.۰۲۰
۱۴۹۰۰۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۸۱۶۸۰۰	۱۰۹۵۷۵۱	۳۴.۱۵	۰.۲۲۲
۱۵۱۰۰۰	وزارت جهاد کشاورزی	۲۴۵۰۷۳۹۷	۳۲۰۰۹۰۰۰	۳۰.۶۱	۶.۴۸۶
۱۵۳۰۰۰	وزارت راه و شهرسازی	۱۱۴۰۷۵۷۸۶	۱۳۵۹۶۲۳۶۵	۱۹.۱۹	۲۷.۵۵۰

کد دستگاه	عنوان دستگاه اجرایی	مصوب قانون ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	سهم اعتبارات دستگاه از کل اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (درصد)
۱۵۴۰۰۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۲۹۰۳۰۰	۲۶۳۸۳۲۰	۱۰۴.۴۷	۰.۵۳۵
۱۵۵۰۰۰	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۲۴۳۲۴۶۸	۳۴۴۳۷۴۹	۴۱.۵۷	۰.۶۹۸
۲۸۳۵۰۰	سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	۱۲۵۸۱۷۰	۲۱۶۰۸۴۰	۵۹.۱۰	۰.۴۳۸
۴۰۱۹۷۰	سایر دستگاه‌های اجرایی	۲۸۱۳۰۰	۳۳۷۵۱۵	۱۹.۹۸	۰.۰۶۸
	جمع	۳۷۹۴۴۵۶۱۰	۴۹۴۵۱۰۹۳۸	۳۰.۰۶	۱.۰۰

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (ارقام به میلیون ریال)

۳-۵- توزیع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور و فصول

در جدول ۱۱ توزیع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور و فصول آمده است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ جمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹، ۲۸ درصد رشد داشته است که در این بین، امور محیط‌زیست و دفاعی و امنیتی به ترتیب بیشترین رشد اعتبار را نسبت به سال گذشته داشته‌اند. فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات با رشد ۶۰ درصدی، فصل مسکن با رشد ۵/۶ درصدی، فصل کشاورزی و منابع آب با رشد ۲۹/۷ درصدی، فصل حمل و نقل با رشد ۱۸/۸ درصدی، فصل بهداشت با رشد ۲۵ درصدی، فصل توان‌بخشی با رشد ۲۰ درصدی، فصل حفظ نظم و امنیت عمومی با رشد ۷۸ درصدی، فصل کشاورزی و منابع طبیعی با رشد ۲۹ درصدی و فصل آب با رشد ۲۳/۵ درصدی مواجه بوده‌اند. در ستون آخر جدول ذیل، سهم (درصدی) امور ۱۰ گانه و فصول ۴۹ گانه از مجموع اعتبارات پیش‌بینی شده طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) لایحه بودجه ۱۴۰۰ کشور ارائه شده است.

جدول ۱۱: اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) به تفکیک امور ده‌گانه و فصول

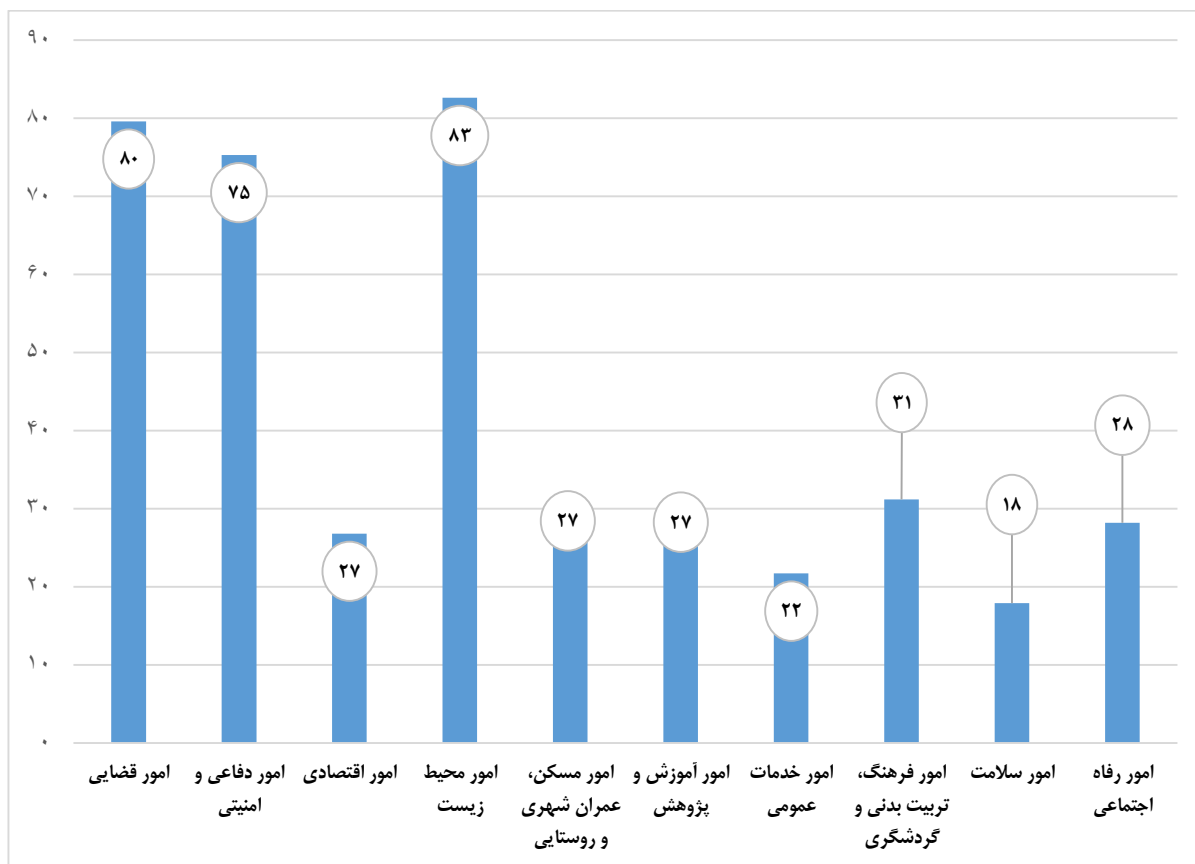
فصل	قانون بودجه ۱۳۹۸	قانون بودجه ۱۳۹۹	لایحه بودجه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	درصد سهم امور و فصول از کل اعتبارات پیوست (۱)
امور اقتصادی	۱۵۱,۵۶۹,۰۷۵	۱۹۹,۵۳۲,۰۰۰	۲۵۴,۳۷۲,۱۰۰	۲۷.۵	۵۱.۵
فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات	۸۵۸,۸۰۰	۸۲۹,۴۸۰	۱,۳۳۳,۰۵۱	۶۰.۷	۰.۳
فصل انرژی	۱۱,۲۹۷,۳۳۲	۱۳,۶۶۹,۰۴۸	۱۵,۸۰۵,۰۰۰	۱۵.۶	۳.۲
فصل بازرگانی	۳۶۱,۵۰۰	۳۷۶,۹۰۰	۴۴۹,۰۰۰	۱۹.۱	۰.۱
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۱,۴۱۸,۷۸۵	۱,۶۵۵,۳۳۲	۲,۲۲۰,۰۰۰	۳۴.۱	۰.۴

درصد سهم امور و فصول از کل اعتبارات پیوست (۱)	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	لایحه بودجه ۱۴۰۰	قانون بودجه ۱۳۹۹	قانون بودجه ۱۳۹۸	فصل
۲۵.۵	۱۸.۸	۱۲۵,۷۴۵,۰۰۰	۱۰۵,۸۶۷,۰۰۰	۷۲,۱۹۱,۳۸۰	فصل حمل و نقل
۰.۸	۳۸.۴	۳,۸۷۹,۰۴۹	۲,۸۰۳,۳۶۸	۲,۸۷۵,۵۰۴	فصل صنعت و معدن
۵.۸	۲۹.۷	۲۸,۶۸۶,۰۰۰	۲۲,۱۱۱,۲۶۵	۲۰,۲۸۷,۱۴۷	فصل کشاورزی و منابع طبیعی
۱۵.۵	۴۶.۰	۷۶,۳۵۵,۰۰۰	۵۲,۲۱۹,۶۰۷	۴۲,۲۷۸,۶۲۷	فصل منابع آب
۱۷.۴	۲۷.۰	۸۵,۸۷۲,۹۲۲	۶۷,۵۹۲,۹۵۱	۵۱,۹۵۲,۹۱۸	امور آموزش و پژوهش
۵.۲	۱۸.۹	۲۵,۶۹۱,۱۵۵	۲۱,۶۰۹,۴۶۴	۱۶,۴۵۶,۳۳۱	فصل آموزش عالی
۱.۵	۱۲۵.۹	۷,۶۴۷,۲۳۴	۳,۳۸۵,۷۰۰	۳,۰۲۹,۷۷۴	فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی
۹.۶	۲۲.۰	۴۷,۳۳۴,۷۷۳	۳۸,۸۱۳,۱۰۰	۲۹,۲۵۵,۹۰۳	فصل آموزش و پرورش عمومی
۰.۲	۲۹.۱	۱,۰۸۷,۰۴۹	۸۴۱,۷۵۰	۴۵۱,۶۰۶	فصل پژوهش‌های پایه‌ای
۰.۸	۳۹.۷	۴,۱۱۲,۷۱۱	۲,۹۴۲,۹۳۷	۲,۷۵۹,۳۰۴	فصل پژوهش‌های توسعه‌ای
۳.۰	۲۱.۷	۱۴,۷۹۱,۱۷۲	۱۲,۱۴۹,۳۰۶	۱۱,۷۱۹,۶۸۱	امور خدمات عمومی
۲.۱	۳۰.۹	۱۰,۲۹۱,۱۳۲	۷,۸۶۴,۳۱۱	۶,۹۳۴,۷۳۱	فصل اداره امور عمومی
۰.۲	۰.۴	۱,۲۲۷,۷۰۰	۱,۲۲۲,۶۴۰	۱,۵۲۵,۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی
۰.۴	۷.۵	۱,۸۶۷,۱۴۰	۱,۷۳۷,۲۰۵	۱,۹۵۵,۵۰۰	فصل خدمات مالی و مالیاتی
۰.۳	۶.۰	۱,۴۰۵,۲۰۰	۱,۳۲۵,۱۵۰	۱,۳۰۴,۴۵۰	فصل قانون‌گذاری
۱.۵	۷۵.۳	۷,۵۱۷,۹۵۵	۴,۲۸۸,۰۳۵	۳,۰۱۴,۷۴۹	امور دفاعی و امنیتی
۰.۱	۱۵.۲	۵۳۰,۰۰۰	۴۶۰,۰۰۰	۶۶,۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور دفاعی امنیتی
۱.۱	۷۸.۶	۵,۴۹۸,۹۵۵	۳,۰۷۹,۷۰۷	۲,۱۸۸,۳۲۴	فصل حفظ نظم و امنیت عمومی
۰.۳	۹۹.۰	۱,۴۸۹,۰۰۰	۷۴۸,۳۲۸	۷۶۰,۴۲۵	فصل دفاع
۰.۲	۲۸.۲	۱,۰۹۰,۱۲۰	۸۵۰,۵۰۱	۸۹۹,۵۰۲	امور رفاه اجتماعی
۰.۰	۲۰.۰	۵۴,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	۶۷,۰۰۰	فصل امداد و نجات
۰.۰	۳۰.۰	۳,۱۲۰	۲,۴۰۰	۲,۴۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور رفاه اجتماعی
۰.۰	۲۰.۰	۱۷۵,۲۰۰	۱۴۶,۰۰۰	۱۲۸,۰۰۰	فصل توانبخشی
۰.۲	۳۰.۵	۸۵۷,۸۰۰	۶۵۷,۱۰۱	۷۰۲,۱۰۲	فصل حمایتی
۳.۱	۱۷.۹	۱۵,۴۰۷,۱۱۱	۱۳,۰۷۳,۴۰۷	۱۲,۷۴۹,۱۵۴	امور سلامت
۰.۰	۲۵.۰	۵۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	فصل بهداشت
۳.۱	۱۷.۸	۱۵,۳۵۷,۱۱۱	۱۳,۰۳۳,۴۰۷	۱۲,۷۱۹,۱۵۴	فصل درمان
۴.۸	۳۱.۲	۲۳,۷۶۰,۴۴۳	۱۸,۱۱۶,۶۰۰	۱۷,۰۱۸,۰۷۸	امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
۰.۰	۱۵.۰	۵۱,۰۸۰	۴۴,۴۰۰	۵۷,۴۵۰	فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
۰.۱	۳۰.۶	۳۹۶,۶۸۰	۳۰۳,۶۸۰	۲۹۹,۲۲۸	فصل دین و مذهب

وضعیت اعتبارات ملک دارایی های سرمایه ای بودجه سال ۱۴۰۰

فصل	قانون بودجه ۱۳۹۸	قانون بودجه ۱۳۹۹	لایحه بودجه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	درصد سهم امور و فصول از کل اعتبارات پیوست (۱)
فصل رسانه	۱,۵۱۵,۳۰۰	۱,۳۸۸,۳۷۰	۲,۲۰۷,۴۸۰	۵۹.۰	۰.۴
فصل صنایع دستی	۱۱۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	۱۲۵.۰	۰.۰
فصل فرهنگ و هنر	۴,۱۳۳,۴۰۰	۴,۵۸۶,۱۵۰	۵,۷۶۸,۸۹۲	۲۵.۷	۱.۲
فصل گردشگری	۱,۱۰۵,۰۰۰	۱,۱۷۰,۰۰۰	۱,۴۷۱,۶۶۰	۲۵.۸	۰.۳
فصل میراث فرهنگی	۳,۷۹۰,۷۰۰	۴,۸۸۶,۰۰۰	۶,۱۴۱,۴۰۰	۲۵.۷	۱.۲
فصل ورزش و تفریحات	۶,۰۰۷,۰۰۰	۵,۶۲۵,۰۰۰	۷,۴۹۸,۲۵۱	۳۳.۱	۱.۵
امور قضایی	۷,۲۴۷,۵۳۲	۱۳,۰۱۴,۴۸۹	۱۶,۵۰۵,۸۶۶	۲۶.۸	۳.۳
فصل اداره امور قضایی	۷,۲۰۱,۵۳۲	۱۲,۹۶۸,۴۸۹	۱۶,۴۵۰,۸۶۶	۲۶.۹	۳.۳
فصل تحقیق و توسعه در امور قضایی	۴۶,۰۰۰	۴۶,۰۰۰	۵۵,۰۰۰	۱۹.۶	۰.۰
امور محیط زیست	۲,۴۱۷,۰۰۰	۲,۷۱۶,۳۰۰	۴,۹۶۰,۰۰۰	۸۲.۶	۱.۰
فصل تحقیق و توسعه در امور محیط زیست	۲۹۴,۰۰۰	۴۷۲,۰۰۰	۸۰۵,۰۰۰	۷۰.۶	۰.۲
فصل حفاظت از گونه های زیستی	۱,۷۳۶,۰۰۰	۱,۸۶۶,۲۵۰	۳,۶۶۰,۰۰۰	۹۶.۱	۰.۷
فصل کاهش آلودگی	۳۸۷,۰۰۰	۳۷۸,۰۵۰	۴۹۵,۰۰۰	۳۰.۹	۰.۱
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۴۳,۵۳۳,۳۱۰	۵۴,۵۳۵,۴۳۳	۶۹,۲۳۳,۲۴۹	۲۷.۰	۱۴.۰
فصل آب و فاضلاب	۲۱,۷۰۵,۶۰۰	۲۳,۱۰۵,۰۰۰	۳۰,۱۵۵,۲۴۹	۳۰.۵	۶.۱
فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۷۴۴,۸۹۵	۸۷۰,۰۰۰	۹۲۰,۰۰۰	۵.۷	۰.۲
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۲۰,۹۹۳,۳۹۶	۳۰,۳۶۴,۴۳۳	۳۷,۹۵۱,۰۰۰	۲۵.۰	۷.۷
فصل مسکن	۸۹,۴۱۹	۱۹۶,۰۰۰	۲۰۷,۰۰۰	۵.۶	۰.۰
جمع	۳۰۲,۱۳۰,۹۹۹	۳۸۵,۸۶۹,۰۲۲	۴۹۳,۵۱۰,۹۳۸	۲۷.۹	۱۰۰.۰

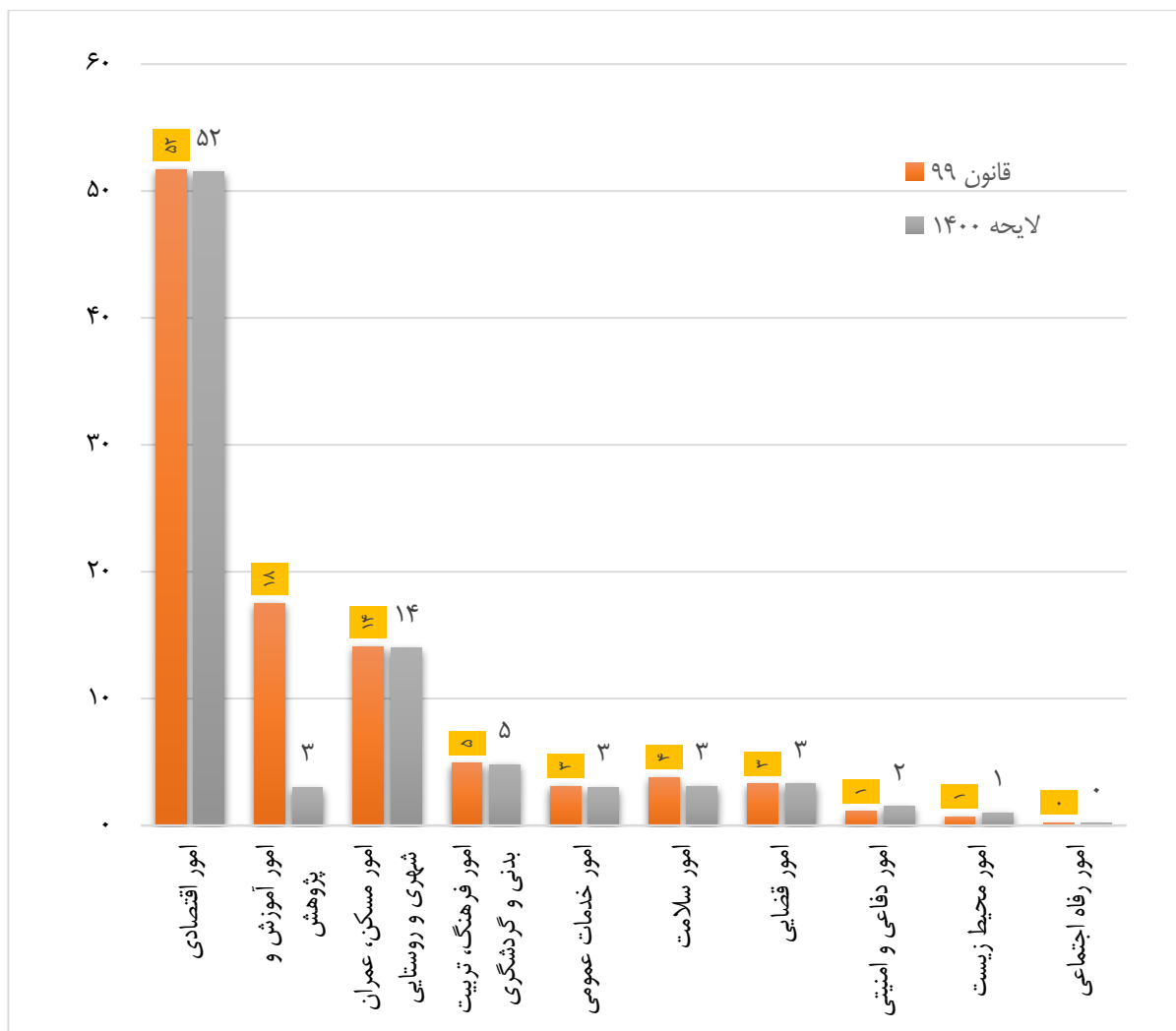
مأخذ: پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و محاسبات نگارنده (ارقام به میلیون ریال)

نمودار ۱۰: رشد اعتبارات طرح‌های پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به تفکیک امور مختلف (درصد)

مأخذ: پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و محاسبات نگارنده

در ادامه سهم امور مختلف از اعتبارات طرح‌های پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ آمده است. همان‌گونه که از نمودار ۱۱ پیداست، سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور دفاعی و امنیتی و امور محیط زیست در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ افزایش و برای امور آموزش و پژوهش، امور سلامت، امور خدمات عمومی کاهش یافته است و برای سایر امور تغییری ایجاد نشده است.

نمودار ۱۱: سهم امور از اعتبارات طرح‌های پیوست (۱) در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
 مأخذ: پیوست (۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و محاسبات نگارنده

جهش در توسعه زیرساخت‌های کشور لازمه تحقق اهداف سند چشم‌انداز است که با توجه به افزایش روزافزون محدودیت‌های مالی، دولت‌ها به دنبال الگوهای مشارکت عمومی خصوصی به منظور تکمیل و توسعه زیرساخت‌ها هستند. با پیشنهاد ابقاء تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۹ در لایحه بودجه ۱۴۰۰ و به منظور اجرایی نمودن ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، دستگاه‌های اجرایی مکلف شده‌اند از محل منابع بودجه کل کشور و دارایی‌های خود تمهیدات لازم را برای اجرای طرح جدید، نیمه‌تمام و آماده بهره‌برداری و در حال بهره‌برداری اعم از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای یا منابع عمومی و اختصاصی و طرح‌های شرکت‌های دولتی یا منابع داخلی از طریق انعقاد قرارداد در قالب قرارداد ماده ۱۹ با بخش‌های خصوصی، تعاونی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با اولویت بخش‌های خصوصی و تعاونی نمایند. همچنین در این تبصره به دولت اجازه داده شده است تا ده درصد (۱۰٪) از

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر دستگاه اجرائی مندرج در قانون بودجه ۱۳۹۹ را کسر و به ردیف شماره ۳۷- ۵۵۰۰۰۰ واریز کند تا با اعتبار مصوب طرح‌ها و زیرطرح‌های همان دستگاه اجرائی مندرج در قسمت دوم پیوست (۱)، در قالب یارانه سود، وجوه اداره شده و یا کمک، برای قراردادهای مذکور اختصاص دهد. میزان اعتبار مدنظر و تعداد کلی پروژه‌های موضوع تبصره ۱۹ ماده واحده لایحه بودجه ۱۴۰۰ به تفکیک بخش‌های مهم مربوطه در جدول ۱۲ اشاره شده است. برای کسب اطلاعات دقیق از جزییات برنامه مشارکت عمومی خصوصی دولت می‌توان به برنامه‌ای که با همین عنوان در کنار لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور ارائه شده است، رجوع کرد.

جدول ۱۲: وضعیت پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی موضوع تبصره ۱۹ قانون

ردیف	عنوان بخش	تعداد پروژه	برآورد اعتبار تبصره ۱۹ (میلیون ریال)
۱	انرژی	۱۴	۳,۵۴۰,۰۰۰
۲	توسعه منابع آب	۸	۷,۲۰۰,۰۰۰
۳	آب و فاضلاب	۱۴	۳,۳۸۱,۰۰۰
۴	عمران شهری	۶	۶,۰۰۰,۰۰۰
۵	مجتمع بیمارستانی	۴	۴,۳۰۰,۰۰۰
۶	حمل و نقل	۱۰	۱۲,۵۳۷,۰۰۰
۷	کشاورزی	۴۲	۲,۵۲۶,۶۰۰
۸	مجتمع‌های فرهنگی و هنری	۹	۸۴۰,۶۶۹
۹	زیرساخت صنعت	۳	۱,۲۰۳,۰۰۰
۱۰	آموزش و پرورش و فنی و حرفه‌ای	۵	۶۹۱,۵۰۰
۱۱	زیرساخت ورزشی	۳۵	۱,۰۷۸,۹۶۷
۱۲	ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲	۳,۶۰۰,۰۰۰
۱۳	میراث فرهنگی و گردشگری	۲۶	۱,۰۵۶,۰۰۰
	مجموع	۱۷۸	۴۷,۹۵۴,۷۳۶

مأخذ: پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۳-۶- اعتبارات متفرقه

عدم امکان تفکیک اعتبار برحسب امور، فصول و برنامه و گاهی مشکل شناسایی دستگاه اجراکننده باعث شده بخشی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به صورت اعتبارات متفرقه پیش‌بینی شود. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، اعتبارات متفرقه به دو بخش اعتبارات متفرقه دستگاه‌های ملی بالغ بر ۱۲۶ هزار میلیارد ریال و اعتبارات ردیف‌های متفرقه (جدول ۹) بالغ بر ۲۳۹ هزار میلیارد ریال تقسیم شده است؛ بنابراین، کل اعتبارات متفرقه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قانون بودجه برابر با ۳۶۶ هزار میلیارد ریال بوده که ۲۹٪ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافته است.

جدول ۱۳: اعتبارات متفرقه مربوط تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

شرح	قانون بودجه ۱۳۹۸	قانون بودجه ۱۳۹۹	لایحه بودجه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹
اعتبارات متفرقه دستگاه‌های اجرایی ملی	۱۰۹,۲۳۰,۷۶۸	۹۶,۹۹۳,۷۸۰	۱۲۶,۷۳۰,۲۸۵	۳۰,۶
اعتبارات متفرقه (جدول ۹ ماده واحده)	۱۳۹,۴۸۱,۶۶۳	۲۶۸,۳۱۷,۰۲۱	۲۳۹,۶۶۶,۵۲۵	- ۱۰,۶۸
جمع	۲۴۸,۷۱۲,۴۳۱	۳۶۵,۳۱۰,۸۰۱	۳۶۶,۳۹۶,۸۱۰	۲۹

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۳۹۹، لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و محاسبات نگارنده

نکته قابل توجه پیرامون اعتبارات متفرقه، کاهش ۱۰/۶۸ درصدی سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ردیف‌های متفرقه (جدول ۹ ماده واحده) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل است که از دلایل آن می‌توان به حذف ردیف‌هایی از آن و الصاق به طرح‌های پیوست (۱) اشاره کرد.

در جدول ۱۴ به برخی از مهم‌ترین ردیف‌های اعتباری موجود در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با تأکید بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی) اشاره شده است. سال ۱۴۰۰ آخرین سال دولت دوازدهم به حساب می‌آید، از این رو همانند دولت‌های قبلی، رویکرد اتمام طرح‌های نیمه‌تمام اولویت‌دار و قابل اختتام در دو سال آخر به یکی از مهم‌ترین سیاست‌های دولت در قبال طرح‌های عمرانی مبدل شده است؛ به همین منظور اعتباری به میزان ۳۴ هزار میلیارد ریال با عنوان کمک به اتمام طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی قابل اختتام در سال ۱۴۰۰ پیش‌بینی شده است.

جدول ۱۴: گزیده‌ای از عناوین و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ردیف‌های متفرقه مربوط به جدول (۹) ماده واحد قانون بودجه سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

شماره طبقه‌بندی	ردیف	عنوان	لایحه بودجه ۱۴۰۰
۵۱۰۰۰۰ اعتبارات خاص و پیش‌بینی نشده	۲	هزینه‌های پیش‌بینی نشده سرمایه‌ای	۴۰۰,۰۰۰
	۴	اعتبار طرح‌های مربوط به تعهدات سفرهای مقام معظم رهبری	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
	۵	اعتبار طرح‌های مربوط به سفرهای رئیس جمهور	۸۰۰,۰۰۰
۵۲۰۰۰۰ اعتبارات یارانه‌ها	۱	تأمین زیرساخت و یارانه سود تسهیلات مسکن مهر و طرح اقدام ملی مسکن و مسکن روستایی	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۵۳۰۰۰۰ اعتبارات متمرکز درآمد- هزینه	۶	خرید، احداث، تکمیل و تجهیز ساختمان‌های اداری قوه قضاییه	۱۳,۰۰۰,۰۰۰
	۱۲	اعتبار موضوع آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) قانون ساماندهی و حمایت مالی از تولید و عرضه مسکن	۲۰۰,۰۰۰
	۱۵	اعتبارات موضوع واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل شده و آماده بهره‌برداری دولت	۹۵۰,۰۰۰
	۱۹	شرکت سهامی راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران - توسعه و نوسازی و تکمیل طرح‌های شبکه ریلی مشروط به وصول درآمد حقوق ورودی	۳,۲۹۹,۲۸۰
	۳۰	شرکت مدیریت منابع آب ایران - ساماندهی رودخانه‌های کشور موضوع بند) و تبصره (۸) قانون بودجه	۲۰۰,۰۰۰
	۳۲	اجرای طرح ناحیه کاهش آلودگی هوا (LEZ) جهت کاهش آلودگی هوا و توسعه حمل و نقل عمومی	۱,۰۰۰,۰۰۰

شماره طبقه‌بندی	ردیف	عنوان	لایحه بودجه ۱۴۰۰
		شهر تهران و شهرهای دارای آلودگی هوا	
	۳۹	وزارت کشور - ایجاد تأسیسات منطقه‌ای تبدیل پسماند به مواد انرژی با اولویت مشارکت بخش خصوصی	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
	۴۴	شرکت سهامی آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان - اجرای طرح‌های تعادل بخشی و تغذیه مصنوعی آب‌های زیرزمینی و کمک‌های فنی و اعتباری برای نصب کننتور هوشمند حجمی آب موضوع ماده ۵۷ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	۷۵,۰۰۰
	۴۸	وزارت آموزش و پرورش - بازسازی و نوسازی فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی از محل حساب ذخیره ارزی	۱,۵۰۰,۰۰۰
	۵۱	توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی از محل ۱۰٪ ارزش گمرکی ۶۰٪ (سازمان شهرداری‌ها و ۴۰٪ سازمان راهداری)	۱۰۰,۰۰۰
	۵۵	وزارت آموزش و پرورش - توسعه عدالت آموزشی، نوسازی و مقاوم‌سازی و خرید تجهیزات برای مدارس روستایی - موضوع وصول مالیات بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد فرمان اجرایی امام ره (ره) - ماده ۷۸ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات دولت (۲)	۲,۴۰۰,۰۰۰

شماره طبقه‌بندی	ردیف	عنوان	لایحه بودجه ۱۴۰۰
۵۵۰۰۰۰ اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت)	۶۰	تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی نیروهای مسلح	۱,۰۰۰,۰۰۰
	۶۱	بسیج سازندگی - رفع محرومیت و سازندگی شامل تأمین آب شرب، احداث جاده‌های روستایی، ساماندهی حاشیه‌نشینی و پیشرفت و آبادانی مناطق محروم	۲,۰۰۰,۰۰۰
	۱	سازمان برنامه و بودجه کشور - توسعه خدمات و تکمیل زیرساخت‌های مناطق کمتر توسعه یافته، حاشیه‌ای و بحرانی	۱,۸۰۰,۰۰۰
	۴	اعتبارات مطالعه و احداث قطارهای حومه‌ای جدید موضوع جدول ۱۵	۵۲,۲۵۰
	۷	مطالعه، راهبری و ایجاد زیرساخت های توسعه منطقه مکوران (شهرستان‌های: چابهار، کنارک، نیک شهر، قصرقند، جاسک، سیریک، میناب، بشاگرد)	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
	۱۰	طرح‌های مطالعاتی و اجرایی - موضوع جدول (۲۰)	۱,۰۰۰,۰۰۰
	۱۲	معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم کشور - کمک به توسعه زیربنای روستایی، تکمیل مجتمع‌های آبرسانی و کمک‌های فنی و اعتباری به توسعه اشتغال روستایی	۵,۰۰۰,۰۰۰
	۲۱	احداث یادمان مشاهیر و مفاخر	۲۵۰,۰۰۰
	۲۲	تکمیل و توسعه زیرساخت‌های استان ایلام در راستای مراسم اربعین	۹۸۰,۰۰۰

شماره طبقه‌بندی	ردیف	عنوان	لایحه بودجه ۱۴۰۰
	۲۵	تعهدات پرداخت نشده بودجه مصوب سال‌های قبل، موضوع مواد ۶۳ و ۶۴ قانون محاسبات عمومی کشور و اعتبارات تکمیلی طرح‌های خاتمه یافته سنوات قبل	۵,۰۰۰,۰۰۰
	۲۷	احداث و تکمیل مساجد، مصلى و اماکن فرهنگی و مذهبی	۳۰۰,۰۰۰
	۳۲	تأمین یارانه تسهیلات و ایجاد زیرساخت‌های توسعه پایدار شرق و غرب کشور و توسعه سیستان و بلوچستان	۱,۰۶۰,۰۰۰
	۳۶	بهبودی آب بندها و سردهنه‌های کشاورزی در استان‌های گیلان، مازندران و گلستان با اختصاص به واحدهای تابعه وزارت نیرو و جهاد کشاورزی	۱,۴۰۰,۰۰۰
	۳۹	تقویت اعتبارات طرح‌های فاضلاب شهرهای دارای تنش	۱,۰۰۰,۰۰۰
	۴۳	تکمیل و توسعه زیرساخت‌های استان کرمانشاه در راستای مراسم اربعین	۲۴۰,۰۰۰
	۴۴	تکمیل و توسعه زیرساخت‌های استان خوزستان در راستای مراسم اربعین	۲۴۰,۰۰۰
	۴۶	توسعه و عمران شهر خرمشهر و آبادان	۵۰۰,۰۰۰
	۴۷	کمک به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی که امکان اتمام آنها در سال ۱۴۰۰ وجود دارد	۳۴,۰۰۰,۰۰۰

شماره طبقه‌بندی	ردیف	عنوان	لایحه بودجه ۱۴۰۰
	۷۵	بازسازی زیرساخت‌های مناطق مرزی و انسداد مرز- بازسازی مناطق زلزله‌زده کرمانشاه	۱,۵۰۰,۰۰۰
	۸۲	سامانه انتقال آب از سد آزاد به تصفیه‌خانه سنندج	۱,۰۰۰,۰۰۰
	۸۳	ایجاد و راه‌اندازی بازارچه‌های صنایع دستی	۱۰۰,۰۰۰

(ارقام به میلیون ریال)

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور

۷-۳- جداول مرتبط با طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در قانون بودجه سال

۱۳۹۹

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، ردپا و اثر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را علاوه بر موارد اشاره شده، می‌توان در جداول ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۸، ۱۹ و ۲۰ که در ماده واحده به جداول کلان معروفند، جست‌وجو کرد.

جدول ۱۲- شامل ۲۲ طرح و با عنوان «طرح‌های قابل اجرا با مشارکت بخش خصوصی» است؛ گفتنی است در تبصره «۱۹» سازوکاری برای جلب مشارکت بخش خصوصی برای اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در نظر گرفته شده است.

جدول ۱۳- با عنوان «اعتبارات موضوع ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی سال ۱۴۰۰» است؛ در این جدول برای سه موضوع با عناوین «ایجاد زیرساخت‌های اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته»، «مشارکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف ۴۹ درصد به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه یافته» و «تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی» مجموعاً اعتباری بالغ بر ۱۰۸۰۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است.

جدول ۱۵- با عنوان «مطالعه و احداث قطارهای حومه‌ای جدید موضوع جزء ۴ ردیف ۵۵۰۰۰ جدول ۹ (ردیف‌های متفرقه)» شامل سه طرح «شبکه حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای کلانشهر تهران»، «قطار حومه‌ای تهران- پاکدشت و شریف‌آباد - گرمسار» و «قطار حومه‌ای کلانشهرها به شهرهای جدید (شهرهای جدید صدر، سهند و شیرین شهر)» و اعتباری برابر ۵۲ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ درج شده است.

جدول ۱۸- این جدول با عنوان «توزیع اعتبارات واگذاری سهام و سهم‌الشرکه دولت» با ۱۳۱۲ ردیف و اعتباری برابر ۶,۷۵۰ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ درج شده است. یک ردیف از ردیف‌های ۱۳ گانه این جدول مربوط به

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است. ردیف شماره ۶ با اعتباری معادل ۵۰۰ میلیارد ریال برای ۴۱ طرح درج شده است. شایان ذکر است، جدول شماره ۱۹ شامل طرح‌هایی است که خارج از پیوست شماره ۱ قانون بودجه ارائه شده‌اند.

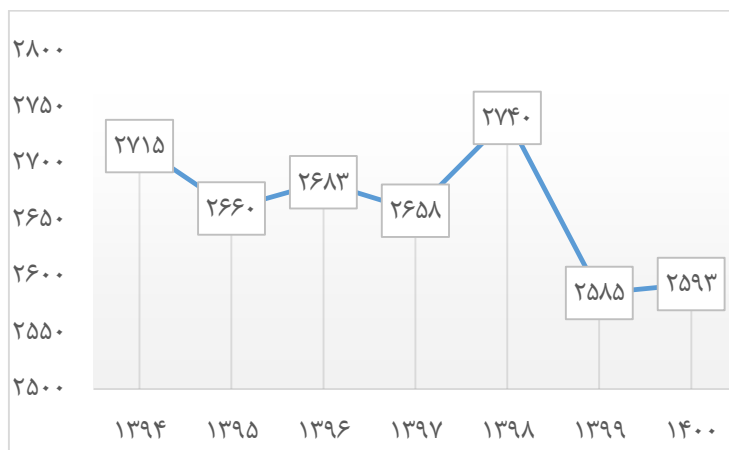
جدول ۱۹- این جدول با عنوان «فهرست طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دارای مجوز کمیسیون ماده (۲۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم (۲) با اولویت مناطق محروم موضوع ردیف (۶) جدول ۱۸» نیز با ۴۱ طرح و میزان اعتباری برابر ۵۰۰ میلیارد ریال به صورت سرجمع درج شده است.

جدول ۲۰- این جدول با عنوان «طرح‌های مطالعاتی و اجرایی موضوع جزء ۱۰ ردیف ۵۵۰۰۰ جدول ۹ (ردیف‌های متفرقه) سال ۱۴۰۰» با تعداد ۲۵۴ طرح با اعتباری برابر با ۱۰۰۰ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ درج شده است. لازم به ذکر است اعتبار طرح‌های مندرج در جدول فوق متناسب با پیشرفت فیزیکی و کسب مجوزهای قانونی لازم بین استان‌ها توزیع و پس از مبادله موافقت‌نامه با دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط هزینه می‌شود. طرح‌های مندرج در این جدول می‌توانند از مجوز جابجایی‌ها و نیز فاینانس خارجی استفاده کنند.

۳-۸- وضعیت خاتمه طرح‌های عمرانی

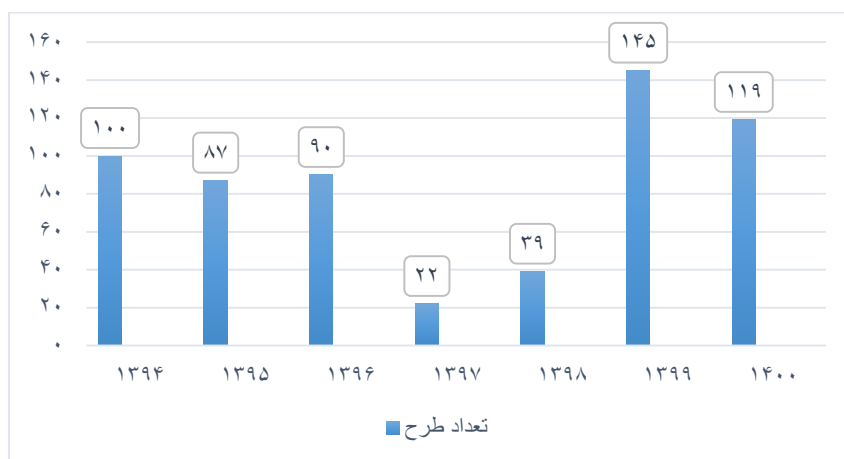
توجه به این نکته مهم است که پروژه‌های عمرانی معمولاً پرهزینه بوده و در دوره‌های زمانی طولانی انجام می‌شوند و بودجه پروژه‌های عمرانی نیز اغلب بخش زیادی از بودجه‌های سالانه را در بسیاری از کشورها به خود اختصاص می‌دهند. به‌علاوه، محدودیت زمان، یک محدودیت بسیار مهم و اجتناب‌ناپذیر است؛ زیرا جهان به سرعت در حال تغییر است و فرصت‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، حکومت‌ها و جوامع را در چالش رقابت‌ها و هم‌آوردی‌های گسترده‌ای قرار می‌دهند. از این رو شروع و خاتمه طرح‌ها در زمان مناسب از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بر این اساس، در این بخش تعداد طرح‌های پیوست یک قوانین بودجه چند سال اخیر، تعداد طرح‌های خاتمه یافته در هر سال و منابع اعتباری مورد نیاز برای تکمیل طرح‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

هرساله شاهد اتمام تعدادی از طرح‌های مندرج در پیوست (۱) قوانین بودجه سنواتی هستیم. از سال ۱۳۹۷ که تحریم‌ها دوباره شروع و درآمدهای نفتی به شدت کاهش یافت، تخصیص منابع به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را با مشکلاتی مواجه و باعث شد اتمام آنها هم از لحاظ زمان و هم تعداد به کندی پیش برود. مطابق نمودار ۱۲، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، جمعاً ۲۵۹۳ طرح در پیوست (۱) گنجانده شده است که از نظر تعداد طرح‌ها نسبت به تعداد طرح‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کشور (۲۵۸۵ طرح) تعداد ۸ طرح افزایش داشته است. طی پنج سال اخیر، بیشترین تعداد طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ وجود داشته است.

نمودار ۱۲: تعداد طرح‌های پیوست (۱) قوانین بودجه سنواتی و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
 مأخذ: قوانین بودجه سنواتی و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور

در سال ۱۳۹۷ تنها ۲۲ طرح به اتمام رسید، این در حالی است که در سه سال متوالی قبل از آن، به طور میانگین هر سال ۸۰ طرح به اتمام رسیده بود. در سال ۱۳۹۸ تعداد ۳۹ طرح از طرح‌های پیوست (۱) قانون بودجه خاتمه یافته یا در حال اتمام است. با توجه به رویکرد دولت در اتمام طرح‌های نیمه‌تمام اولویت‌دار قابل اختتام در سال‌های پایانی دولت و ارقام مندرج در پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، پیش‌بینی می‌شود سال بعد تعداد ۱۱۹ طرح در صورت تخصیص و ابلاغ اعتبار مصوب، پایداری و ثبات اقتصادی در سال ۱۴۰۰ خاتمه یابد. لازم به ذکر است که پیش‌بینی تعداد طرح‌های قابل خاتمه در سال‌های ۱۴۰۰، از روی سال خاتمه طرح‌هایی که در پیوست (۱) آنها، ۱۴۰۰ در نظر گرفته شده است. برای سال‌های قبل از ۱۴۰۰، پیش‌بینی اتمام طرح‌ها از روی تعداد طرح‌هایی که سال خاتمه آنها در همان سال درج شده، در نظر گرفته شده است.

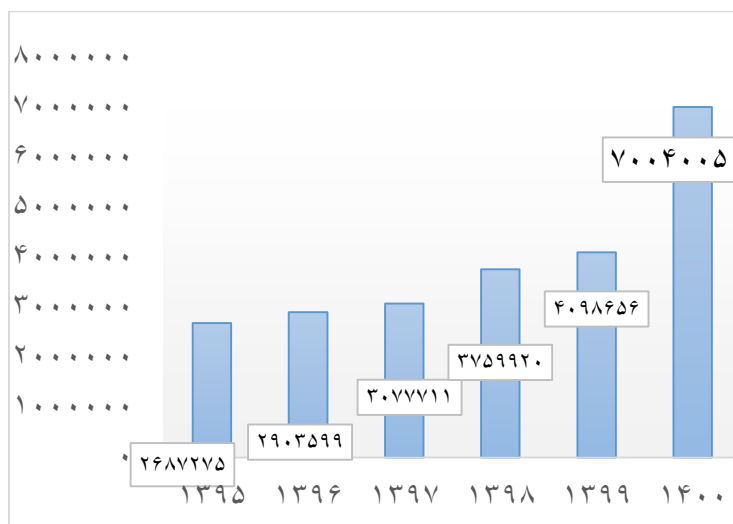

نمودار ۱۳: تعداد طرح خاتمه یافته در هر سال
 مأخذ: قوانین بودجه سنواتی و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور

افزایش هزینه طرح‌ها، یک مشکل رایج در سراسر جهان است، ولی این مشکل در کشورهای در حال توسعه چالشی بزرگ ایجاد می‌کند؛ در واقع یک عامل مهم در موفقیت هر پروژه، تکمیل آن مطابق با برنامه زمان‌بندی است. افزایش هزینه‌های هر پروژه، از محاسبه تفاوت هزینه برنامه‌ریزی شده (برآورد) و هزینه واقعی اجرای پروژه‌های عمرانی، مشخص می‌شود. تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای طبق زمان‌بندی یکی از عوامل موفقیت آن‌ها تلقی می‌شود. یکی از عواملی که بر افزایش هزینه تأثیر مستقیم دارد، تأخیر در اجرای این طرح‌هاست. در واقع، تأخیر در تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، دو مقوله زمان و پول را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. اهمیت تأخیر، از یک کشور به کشوری دیگر و از یک طرح به طرح دیگر، متفاوت است.

برای محاسبه میزان اعتبار مورد نیاز جهت اتمام طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱)، مجموع اعتبارات پیش‌بینی شده در ستون برآورد ۱۴۰۰ و ستون پیش‌بینی سال‌های بعد پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، در نظر گرفته

شده است؛ بدین صورت که در مجموع، حدوداً ۷۰۰۴ هزار میلیارد ریال اعتبار مورد نیاز است تا طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای غیرمستمر پیوست (۱) موجود در لایحه بودجه ۱۴۰۰ به قیمت امروز خاتمه یابند و انتظار این است که این رقم در سال‌های آینده افزایش یابد.

نمودار ۱۴: اعتبار مورد نیاز برای تکمیل طرح‌های پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

مأخذ: قوانین بودجه سنواتی و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور

۴- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها

منابع و مصارف استان‌ها به عنوان بخشی از بودجه عمومی کشور به حساب می‌آید که توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان، ستاد تجهیز درآمد، خزانه معین و دستگاه‌های اجرایی استانی در قالب مجموعه عملیاتی همچون وصول درآمد، توزیع اعتبار، ابلاغ و مبادله موافقت‌نامه، تخصیص و نظارت بر اعتبارات انجام می‌شود. جداول (۱۰)، (۱۰-۱)، (۱۰-۲)، (۱۰-۳) و (۱۰-۴) ماده واحده و به عنوان جداول متداول و اختصاصی مصارف و منابع استان‌ها به حساب می‌آید.

مصارف استانی به عنوان بخشی از بودجه استان‌ها و بودجه کشور، از دو بخش اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تشکیل می‌شود. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای ایجاد، توسعه ظرفیت‌ها و زیرساخت‌ها یا تثبیت دوام زیرساخت‌های ایجاد شده هزینه می‌گردد. مهم‌ترین ردیف‌های اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی به شرح زیر است:

- منابع بودجه عمومی (جدول ۱۰-۱ ماده واحده):
- تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی.
- ۳ درصد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی (۱/۳ مناطق نفت‌خیز و گازخیز شامل ۱۰ استان و ۲/۳ مناطق محروم).
- ۲۷٪ درصد مالیات بر ارزش افزوده.
- یک سوم ۳ درصد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی.
- اعتبارات موضوع قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت.
- طرح‌های استانی (ملی استانی شده) پیوست (۱) قوانین بودجه سنواتی.
- ردیف‌های متفرقه (جدول ۱۰-۲ ماده واحده) مشتمل بر اعتبارات موضوع ماده ۲۳ قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و جرائم رانندگی جهت پرداخت به شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.
- درآمدهای اختصاصی (جدول ۱۰-۳ ماده واحده) مشتمل بر درآمدهای اختصاصی آموزش و پرورش و بهزیستی.
- مطابق جزء (۳) بند «الف» ماده (۲۶) قانون برنامه ششم توسعه و به منظور رقابت‌پذیر کردن عدالت بین منطقه‌ای و سرزمینی و تقویت خوداتکایی دولت موظف است، «**۳ درصد**» از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی به نسبت یک سوم به استان‌های نفت‌خیز و گازخیز و دو سوم به شهرستان‌های کمتر توسعه یافته جهت اجرای برنامه‌های عمرانی در قالب بودجه‌های سنواتی با تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان این استان‌ها اختصاص دهد.

مطابق ماده (۹۴) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، دولت مکلف است بیست و هفت صدم درصد (۲۷٪) از کل نه درصد (۹٪) مالیات بر ارزش افزوده را برای توسعه ورزش مدارس، ورزش همگانی، فدراسیون بین‌المللی ورزش‌های زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی، ورزش روستایی و عشایری، ورزش بانوان و زیرساخت‌های ورزش، به‌ویژه در حوزه معلولان و جانبازان اختصاص دهد. در تبصره (۱) این ماده به صراحت بیان شده که این اعتبارات فقط در استان هزینه می‌شود. همچنین مطابق تبصره (۴) ماده مذکور، دولت مکلف است یک پنجم از منابع درآمدی مورد اشاره را برای ازدواج و اشتغال جوانان به عنوان سهم وزارت ورزش و جوانان مطابق بودجه سنواتی پیش‌بینی و هزینه نماید.

در راستای تحقق اصل چهل و هشتم (۴۸) قانون اساسی و سیاست‌های کلی و جهت حصول به اهداف چشم‌انداز و به منظور استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت، دولت مکلف شده در توزیع منابع عمومی و یارانه سود تسهیلات به نحوی عمل کند که فاصله شاخص برخوردار شهری‌ها از سطح متوسط کشور در شاخص‌های زیر، سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) به سطح متوسط کشوری نزدیک شود. بدین منظور دولت مکلف است سه درصد (۳٪) از اعتبارات بودجه عمومی دولت را در قالب ردیف مشخص تحت همین عنوان تعیین کند و طی جدولی که در آن سهم هر استان بر اساس شاخص‌های نرخ بیکاری، آب شرب شهری و روستایی، آموزش و پرورش، بهداشت و درمان، بهسازی روستاها، راه و زیرساخت‌های جاده‌ای، سرانه‌های عمران شهری و درآمد شهرداری‌ها مشخص می‌شود، در قانون بودجه درج نماید.

طرح‌های استانی (ملی استانی شده) پیوست (۱)، طرح‌هایی هستند که به صورت ملی آغاز شده ولی به دلیلی همچون حوزه عملکردی، اثرگذاری در محدوده یک استان و حرکت به سمت تمرکززدایی، مبادله موافقت‌نامه این طرح‌ها به استان‌ها واگذار شده ولی پیش‌بینی، توزیع، تخصیص و نظارت بر اعتبارات به صورت ملی انجام می‌گیرد.

مطابق ماده (۲۳) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۰۸ و جوه حاصل از جریمه‌های تخلفات رانندگی در سراسر کشور به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل واریز می‌گردد تا علاوه بر بودجه سالیانه به شرح زیر به شهرداری‌ها و دهیاری‌های ذی‌ربط، وزارت راه و شهرسازی و پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی تخصیص داده شود:

الف - شصت درصد (۶۰٪) از کل وجوه حاصله به تفکیک درآمدهای ناشی از تخلفات رانندگی خارج از شهرها و داخل محدوده شهرها و روستاها حسب مورد به وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور) به صورت متمرکز و در شهرها به شهرداری‌های محل و دهیاری‌ها از طریق استانداری همان استان به تناسب هفتاد درصد (۷۰٪) و سی درصد (۳۰٪) اختصاص می‌یابد تا حسب مورد صرف استانداردسازی وسایل و تجهیزات ایمنی راه‌ها، خط‌کشی و نگهداری آن، تهیه و نصب و نگهداری علائم راهنمایی و رانندگی و تجهیزات ایمنی، احداث پل‌های عابر پیاده، احداث توقفگاه‌های عمومی و اصلاح راه‌های روستایی، معابر و نقاط حادثه‌خیز در شهرها و روستاها نمایند.

ب - پانزده درصد (۱۵٪) از کل وجوه به پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی اختصاص می‌یابد تا به منظور کاهش تصادفات رانندگی و خسارت‌های جانی و مالی ناشی از آن برای تأمین تجهیزات تخصصی پلیس به کارگیری فناوری‌های جدید در مدیریت نظارت و کنترل بر عبور و مرور، ارتقاء کمی و کیفی حضور و کارایی پلیس، اجرای طرح‌های انتظامی ترافیکی فوق برنامه و ایمنی رانندگی در شهرها و جاده‌های کشور و همچنین هزینه‌های اجرائی این قانون مصرف نماید.

ج - بیست درصد (۲۰٪) از کل وجوه جهت تأمین اعتبار به صندوق تأمین خسارت‌های بدنی مقرر در قانون اصلاح قانون بیمه مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث واریز می‌گردد.

د - پنج درصد (۵٪) از کل وجوه باقیمانده جهت تبلیغ در راستای ارتقاء فرهنگ رانندگی و رعایت مقررات آن در اختیار پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی قرار می‌گیرد تا از طریق دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط هزینه نمایند.

ماده (۱۵) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ وزارت آموزش و پرورش (سازمان‌های آموزش و پرورش استان‌ها) مکلف می‌کند درآمد حاصل از ارائه خدمات در مراکز رفاهی شامل باشگاه‌های فرهنگیان، خانه‌های معلم و همچنین مراکز بهداشتی، درمانی - فرهنگیان که با مجوز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأسیس شده‌اند را به حساب درآمدهای اختصاصی استان‌ها واریز کند و معادل آن را در قوانین بودجه سنواتی برای هزینه‌های تعمیر و نگهداری، تجهیز، توسعه و بهره‌برداری از مراکز مذکور منظور و به مصرف برساند.

طبق ماده (۸) آیین‌نامه مالی واحدهای اجرایی (خدماتی) سازمان بهزیستی کشور، درآمدهای حاصل از عملیات واحدهای خدماتی و کمک‌ها و اعانات و سایر درآمدهایی که سازمان بر طبق مقررات مربوط مجاز به وصول آن بوده و همچنین وجوه حاصله از سایر منابع تأمین اعتبار در حساب‌هایی که برای سازمان در بانک مرکزی ایران یا شعب بانک ملی ایران از طرف خزانه افتتاح می‌شود، متمرکز خواهد شد. خزانه مکلف خواهد بود ترتیب لازم را بدهد که سازمان بتواند بدون هیچ‌گونه قید و شرطی از وجوه درآمدهای اختصاصی خود با رعایت مقررات مربوط استفاده نماید.

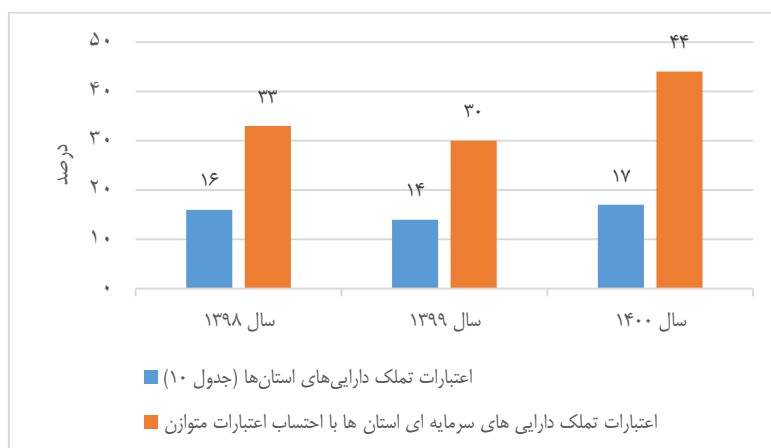
مطابق لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها نسبت به سال گذشته با رشد چشمگیر ۶۷ درصدی پیش‌بینی شده است. نکته قابل توجه در مورد اعتبارات ۳ درصد صادرات نفت خام و گاز طبیعی بوده که این عدد با رشد ۱۹۱ درصدی نسبت به سال گذشته پیش‌بینی شده است. اعتبارات ۲۷٪ درصد مالیات بر ارزش افزوده نیز رشد ۳/۲ درصدی را تجربه کرده است. اعتبارات قانون استفاده متوازن از امکانات کشور نسبت به مصوب قانون بودجه سال ۱۳۹۹ رشد چشمگیری داشته است، به طوری که حدود ۲۸۰ هزار میلیارد ریال اعتبار در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به این ردیف پیش‌بینی شده است. اعتبارات طرح‌های استانی (ملی استانی شده) پیوست (۱) نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ با رشد ۴۹ درصدی مواجه بوده است.

جدول ۱۵: سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها

رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	لایحه بودجه ۱۴۰۰	قانون بودجه ۱۳۹۹	قانون بودجه ۱۳۹۸	قانون بودجه ۱۳۹۷	ردیف‌های اعتباری
-۰.۲	۷۴,۰۰۰,۰۰۰	۷۴,۱۶۲,۰۷۰	۵۱,۲۶۹,۳۱۱	۳۳,۷۲۲,۰۰۰	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای استانی
۱۹۱.۴	۸۱,۶۰۰,۰۰۰	۲۸,۰۰۰,۰۰۰	۵۵,۰۲۰,۰۰۰	۵۰,۸۰۰,۰۰۰	۳ درصد صادرات نفت خام و گاز طبیعی
۳.۲	۱۹,۴۰۰,۰۰۰	۱۸,۸۰۰,۰۰۰	۱۳,۹۳۷,۰۰۰	۹,۳۱۸,۰۰۰	۲۷٪ درصد مالیات بر ارزش افزوده
-	در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ این بند حذف شده است.	۲,۶۰۰,۰۰۰	۶۳۰,۰۰۰	۱۸,۰۰۴,۳۶۰	ارتقای شاخص‌های توسعه اقتصادی (۹۷) / موارد خاص (۹۸) / طرح توسعه و تکمیل راه‌های روستایی (۹۹)
۹۳.۱	۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۳,۵۸۰,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰	اعتبارات موضوع قانون متوازن از امکانات کشور
۶۹.۴	۴۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۶۸,۵۶۲,۰۷۰	۲۶۴,۴۳۶,۳۱۱	۲۳۶,۸۴۴,۳۶۰	جمع کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی جدول (۱-۱۰)
۶.۴	۵,۴۰۳,۱۹۱	۵,۰۷۹,۰۰۰	۴,۹۸۶,۶۷۰	۴,۴۰۰,۰۰۰	ردیف‌های متفرقه انتقالی (جدول ۲-۱۰)
۲۴.۷	۵,۰۳۲,۵۰۰	۴,۰۳۷,۲۱۳	۵,۲۰۲,۰۲۸	۴۵۶۰۰۰۰	درآمدهای اختصاصی آموزش و پرورش و بهزیستی (جدول ۳-۱۰)
۶۷.۶	۴۶۵,۴۳۵,۶۹۱	۲۷۷,۶۷۸,۲۸۳	۲۷۴,۶۲۵,۰۰۹	۲۴۵,۸۰۴,۳۶۰	جمع جداول ۱-۱، ۲-۱، ۳-۱ و ۱۰-۳
۲۹.۱	۴۹,۰۱۷,۹۹۵	۳۷,۹۵۹,۶۰۷	۵۳,۳۲۱,۰۱۸	۴۰,۱۶۵,۲۸۷	طرح‌های استانی پیوست (۱)

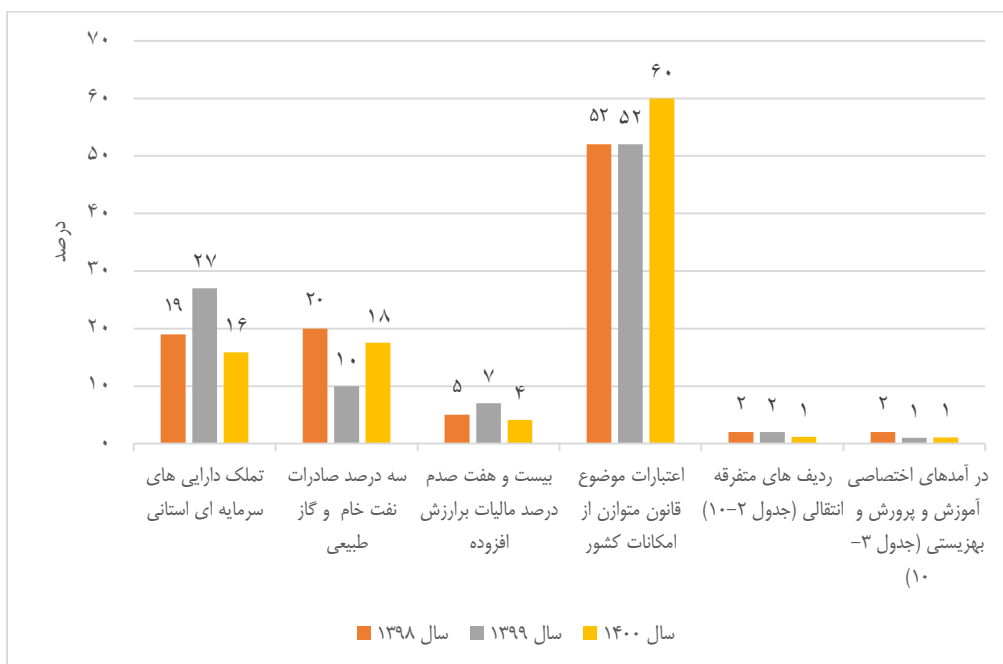
مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (ارقام به میلیون ریال)

سهم استان‌ها از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کشور بدون احتساب قانون استفاده متوازن از امکانات کشور طی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، ۱۷ درصد بوده که نشانگر افزایش یک درصدی نسبت به سال گذشته دارد. در صورتی که اعتبارات قانون استفاده متوازن را هم به این اعتبارات اضافه کنیم درصدهای بیان شده به ترتیب به ۴۴ درصد برای سال ۱۴۰۰ و ۳۰ درصد برای سال ۱۳۹۹ تغییر پیدا کرده است. یکی از دلایل اصلی افزایش سهم اعتبارات استان‌ها طی لایحه بودجه امسال، افزایش چشم‌گیر اعتبارات ۳ درصد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی و اعتبارات قانون استفاده متوازن است.

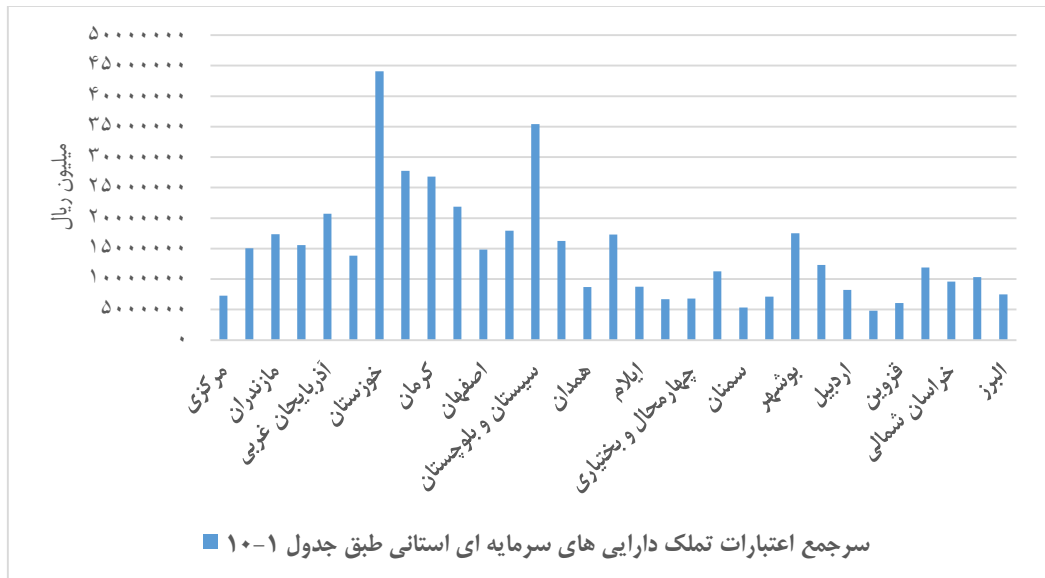
نمودار ۱۵: سهم اعتبارات استانی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کشور
 مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور

در نمودار ۱۶ و وضعیت سهم ردیف اعتبارات استان‌ها از مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها (به جز اعتبارات طرح‌های ملی استانی شده پیوست ۱ ارائه شده است. طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰، بالاترین سهم مربوط به اعتبارات قانون استفاده متوازن از امکانات کشور بوده که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، سهم این اعتبارات به ۶۰ درصد اعتبارات عمرانی استان‌ها رسیده است. سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها با کاهش دو دهم درصدی نسبت به سال ۱۳۹۹ به ۱۶ درصد رسیده است. سهم اعتبارات ۳ درصد صادرات نفت خام و گاز طبیعی از ۲۰ درصد سال ۱۳۹۸ به ۱۸ درصد در سال ۱۴۰۰ رسیده است که دلیل اصلی آن احتمال رفع تحریم‌ها و افزایش درآمدهای نفتی کشور است. اعتبارات ۲۷ صدم درصد ارزش افزوده طی دو سال گذشته با روندی کاهنده مواجه بوده و به ۴ درصد رسیده است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل ردیف‌های متفرقه و اختصاصی در این سه سال تقریباً ثابت بوده است.

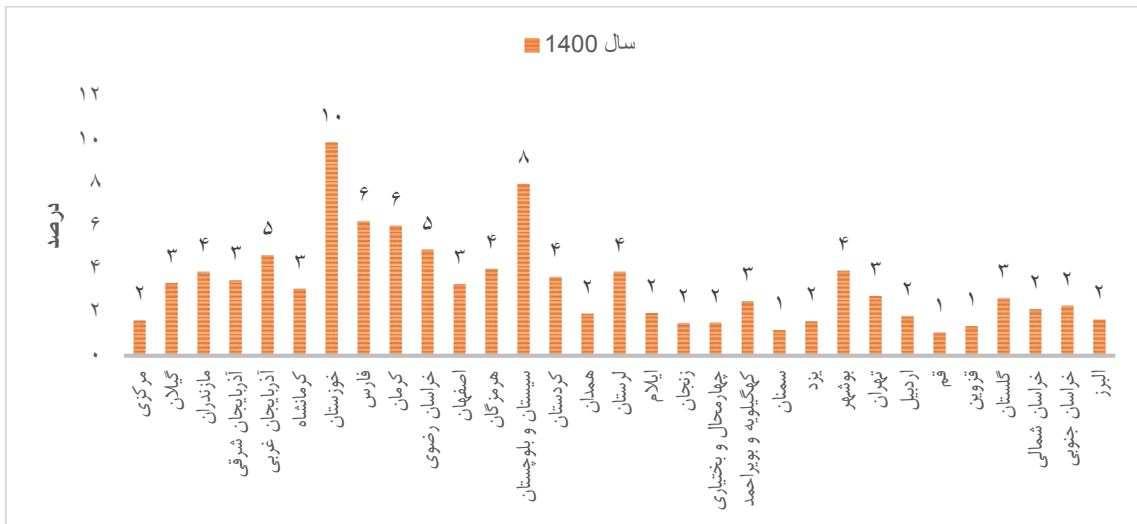

نمودار ۱۶: سهم ردیف اعتبارات استانی از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی
 مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

اگر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان را مجموع اعتبارات مصوب برای هر استان در جدول (۱-۱۰) ماده واحده در نظر بگیریم، وضعیت اعتبارات هر استان از یک بودجه استانی به شرح نمودار ۱۷ خواهد بود. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، استان‌های خوزستان، سیستان و بلوچستان، کرمان، فارس، خراسان رضوی، آذربایجان غربی به ترتیب بیشترین سهم از اعتبارات استانی را به خود اختصاص داده‌اند. سهم نسبتاً بالای جمعیتی و مساحتی، وجود مناطق محروم، وجود شاخص‌های زیرمیانگین کشوری در بخش قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و بهره‌مندی از اعتبارات دوسوم ۳ درصد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی از مهم‌ترین دلایل بالا بودن سهم این استان‌ها در مقایسه با سایر استان‌های کشور است. استان‌های قم، سمنان، قزوین، زنجان، چهارمحال و بختیاری نیز جزو استان‌هایی هستند که نسبت به سایر استان‌ها سهم کمتری از اعتبارات استانی را برخوردارند.

نمودار ۱۷: سهم مجموع اعتبارات استانی از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌های مندرج در جدول ۱۰-۱ ماده واحده
 مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

نمودار ۱۸: سهم استان‌های کشور از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها (جدول ۱۰-۱) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور
 مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

۵- وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات

انتفاعی وابسته به دولت از منابع عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

بودجه کل کشور از دو بخش بودجه عمومی دولت و بودجه شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت تشکیل شده است. شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری هستند و دستگاه اجرایی تلقی می‌شوند. طبق ماده (۱) قانون محاسبات عمومی، بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به عنوان بخشی از بودجه کل کشور باید توسط دولت تهیه و برای بررسی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم گردد. طبق ماده (۴) قانون خدمات کشوری، شرکت دولتی عبارت است از بنگاه اقتصادی که به موجب قانون برای انجام قسمتی از تصدی‌های دولت به موجب سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری جزء وظایف دولت محسوب می‌شود، ایجاد و بیش از پنجاه درصد سرمایه و سهام آن متعلق به دولت است.

در بودجه شرکت‌های دولتی ارقام درآمد و هزینه، اجزای اصلی شکل‌گیری بودجه هستند و هزینه‌هایی که شرکت‌ها برای تولید کالاها و خدمات صرف می‌کنند، عمدتاً از محل درآمدهای حاصل از فروش همان کالاها و خدماتی است که تولید می‌کنند. شرکت‌های دولتی از یک سو از طریق پرداخت مالیات و سود سهام به خزانه کشور به افزایش درآمدهای عمومی کشور کمک می‌کنند و از سوی دیگر برای اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود به تناسب از محل درآمدهای عمومی دولت یا از تمام یا قسمتی از منابع سرمایه‌گذاری داخلی خود، استفاده می‌کنند.

مصارف سرمایه‌ای در شرکت‌ها شامل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی و منابع داخلی و هزینه‌های سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی است. مطابق ۱۶ کل مصارف سرمایه‌ای (هزینه‌های سرمایه‌گذاری کل) شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ معادل ۳۲۲۰ هزار میلیارد ریال است که نسبت به مصوب سال ۱۳۹۹ (۲۱۱۰ هزار میلیارد ریال) با رشدی معادل ۵۲ درصد مواجه شده است. منابع عمومی فقط برای تأمین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی رقمی در حدود ۲۳۱ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده که این میزان اعتبار نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (۱۹۳ هزار میلیارد ریال) از رشدی معادل ۲۰ درصد برخوردار شده است؛ به عبارت دیگر، سهم دولت از کل هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌ها در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ فقط به میزان ۷/۱۹ درصد است.

جدول ۱۶: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از محل منابع عمومی و

منابع داخلی

شرح	از محل منابع عمومی - قانون بودجه ۱۳۹۸	از محل منابع عمومی - قانون بودجه ۱۳۹۹	از محل منابع عمومی - لایحه بودجه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۱۳۹۸	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۱۳۹۹	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - لایحه بودجه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه ۱۴۰۰ نسبت به قانون ۱۳۹۹
شرکت‌های دولتی	۱۶۱,۲۱۴,۱۲۰	۱۹۳,۴۰۴,۷۵۸	۲۳۱,۶۱۴,۳۰۶	۲۰	۱,۵۴۲,۲۰۳,۰۶۵	۲,۰۳۸,۱۹۷,۱۴۵	۳,۰۹۸,۵۰۹,۲۴۲	۵۲
بانک‌ها	۰	۰	۰	-	۲۵,۸۳۴,۳۸۱	۴۳,۱۶۹,۱۰۹	۷۳,۶۵۹,۶۹۳	۷۰
مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	۰	۰	۰	-	۳۰,۸۷۴,۷۲۷	۲۹,۵۳۷,۶۹۴	۴۷,۹۶۵,۱۳۰	۶۲
جمع	۱۶۱,۲۱۴,۱۲۰	۱۹۳,۴۰۴,۷۵۸	۲۳۱,۶۱۴,۳۰۶	۲۰	۱,۵۹۸,۹۱۲,۱۷۳	۲,۱۱۰,۹۰۳,۹۴۸	۳,۲۲۰,۱۳۴,۰۶۵	۵۲

(ارقام به میلیون ریال)

مأخذ: پیوست (۳) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

شرکت‌های دولتی همچون دیگر شرکت‌هایی که تحت مدیریت بخش خصوصی اداره می‌شوند، از یک سازمان و تشکیلات مستقل برخوردار و در مقابل انجام هزینه، درصدد کسب اهداف اقتصادی نیز هستند؛ اما به دلایل مختلف نظیر ماهیت فعالیت و فلسفه پیدایش آنها، این هدف در کنار اهداف غیراقتصادی دیگر قرار گرفته است و به‌طور عمده از آنها تأثیر می‌پذیرد. بنابراین ضروری است به‌گونه‌ای عمل کنند که از محل منافع حاصل، ضمن حفظ موجودیت، فعالیت خود را نیز توسعه بخشند؛ در غیر این صورت انحراف‌ها و اختلالات مالی و عملیاتی آنها، سازمان کلی شرکت را در خطر زیاندهی مستمر قرار خواهد داد. شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت بنا به تراز درآمد و هزینه خود، به دو بخش سودده و سربه‌سر و زیانده طبقه‌بندی می‌شوند. میزان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی برای شرکت‌های سودده و سربه‌سر بالغ بر ۱۵۶ هزار میلیارد ریال است که نسبت به سال قبل ۳۲ درصد رشد داشته است. این رقم برای شرکت‌های زیانده در حدود ۷۴ هزار میلیارد ریال بوده که نسبت به اعتبارات سال قبل با رشد ۱۹٪ درصدی مواجه شده است.

جدول ۱۷: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از محل منابع عمومی و

منابع داخلی به تفکیک شرکت‌های سوده و سربه‌سر و زیانده

شرح	از محل منابع عمومی - بودجه ۱۳۹۸	از محل منابع عمومی - بودجه ۱۳۹۹	از محل منابع عمومی - لایحه بودجه ۱۴۰۰	رشد در سال ۱۴۰۰	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۱۳۹۸	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۱۳۹۹	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - لایحه بودجه ۱۴۰۰	رشد (درصد) لایحه نسبت به قانون ۱۳۹۹
شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی سوده و سربه‌سر	۹۸,۰۶۷,۴۰۷	۱۱۸,۴۶۱,۹۳۲	۱۵۶,۸۱۵,۴۶۵	۳۲	۱,۵۰۸,۹۵۲,۰۸۷	۱,۸۵۰,۵۱۲,۲۵۸	۲,۹۵۰,۸۴۹,۸۷۳	۶۰
شرکت‌های زیانده	۶۳,۱۴۶,۷۱۳	۷۴,۹۴۲,۸۲۶	۷۴,۷۹۸,۸۴۱	۱۹	۸۹,۹۶۰,۰۸۶	۲۶۰,۳۹۱,۶۹۰	۲۶۹,۲۸۴,۱۹۲	۳,۴
جمع	۱۶۱,۲۱۴,۱۲۰	۱۹۳,۴۰۴,۷۵۸	۲۳۱,۶۱۴,۳۰۶	۲۰	۱,۵۹۸,۹۱۲,۱۷۳	۲,۱۱۰,۹۰۳,۹۴۸	۳,۲۲۰,۱۳۴,۰۶۵	۵۲

ماخذ: پیوست (۳) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (ارقام به میلیون ریال)

طبقه‌بندی مرسوم دیگری که برای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به کار گرفته می‌شود، تقسیم آنها به دو نوع نسل اول و سایر شرکت‌هاست. شرکت‌های نسل اول، شرکت‌هایی هستند که دولت سهامدار عمده آنها نیست. میزان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی برای شرکت‌های نسل اول بالغ بر ۱۶۵ هزار میلیارد ریال است که نسبت به سال قبل ۲۰ درصد رشد داشته است. این رقم برای سایر شرکت‌ها در حدود ۶۶ هزار میلیارد ریال بوده که نسبت به اعتبارات سال قبل ۲۰ درصد رشد داشته است. نکته قابل توجه، افزایش هزینه‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های نسل اول از ۱۵۲۲ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به ۲۳۴۱ هزار میلیارد ریال در سال لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ است که رشد ۵۳ درصدی را تجربه کرده است.

جدول ۱۸: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از محل منابع

عمومی و منابع داخلی به تفکیک شرکت‌های نسل اول و سایر شرکت‌ها

شرح	اعتبارات تملک دارایی‌های از محل منابع	اعتبارات تملک دارایی‌های از محل منابع	اعتبارات تملک دارایی‌های از محل منابع	رشد (درصد) لایحه نسبت به	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۹۸	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۹۹	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - لایحه بودجه ۱۴۰۰
رشد (درصد) لایحه نسبت به	رشد (درصد) لایحه نسبت به	رشد (درصد) لایحه نسبت به	رشد (درصد) لایحه نسبت به	رشد (درصد) لایحه نسبت به	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۹۸	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۹۹	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - لایحه بودجه ۱۴۰۰

قانون ۱۳۹۹				قانون ۱۳۹۹	عمومی-لایحه بودجه ۱۴۰۰	عمومی-قانون بودجه ۹۹	عمومی-قانون بودجه ۹۸	
۵۳,۷۴	۲,۳۴۱,۴۴۲,۸۹۲	۱,۵۲۲,۸۹۴,۷۲۰	۱,۰۰۷,۲۹۷,۱۴۷	۱۹,۵۸	۱۶۵,۱۷۷,۳۴۶	۱۳۸,۱۲۱,۵۹۹	۱۰۴,۳۰۱,۳۶۸	شرکت‌های نسل اول
۴۹,۴۳	۸۷۸,۶۹۱,۱۷۳	۵۸۸,۰۰۹,۲۲۸	۵۹۱,۶۱۵,۰۲۶	۲۰,۱۷	۶۶,۴۳۶,۹۶۰	۵۵,۲۸۳,۱۵۹	۵۶,۹۱۲,۷۵۲	سایر شرکت‌ها
۵۲	۳,۲۲۰,۱۳۴,۰۶۵	۲,۱۱۰,۹۰۳,۹۴۸	۱,۵۹۸,۹۱۲,۱۷۳	۲۰	۲۳۱,۶۱۴,۳۰۶	۱۹۳,۴۰۴,۷۵۸	۱۶۱,۲۱۴,۱۲۰	جمع

مأخذ: پیوست شماره (۳) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (ارقام به میلیون ریال)

در جدول (۵) پیوست (۳) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، خلاصه کل منابع و مصارف شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به تفکیک گروه‌های سه‌گانه قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی ارائه شده است. بر اساس ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، فعالیت‌های اقتصادی شرکت‌ها به سه گروه زیر تقسیم می‌شوند:

شرکت‌های گروه (۱): مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت برای دولت در این گروه به هر نحو و به هر میزان ممنوع است، جز از طریق سازمان‌های توسعه‌ای با ساز و کار پیش‌بینی شده در تبصره (۳) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی.

شرکت‌های گروه (۲): مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت برای دولت در این گروه حداکثر تا ۲۰ درصد از مجموع ارزش هر فعالیت مجاز است.

شرکت‌های گروه (۳): مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت در فعالیت‌ها و بنگاه‌های این گروه منحصراً در اختیار دولت است.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور، ۵۳ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از محل منابع عمومی به شرکت‌های مشمول ماده (۴) آیین‌نامه تشخیص و انطباق با سهم تعلق می‌گیرد. این عدد برای شرکت‌های گروه (۳)، ۴۲ درصد، برای شرکت‌های گروه (۲)، ۵ درصد و برای شرکت‌های گروه (۱)، ۰/۰۷ درصد است.

جدول ۱۹: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از محل منابع عمومی و منابع داخلی به تفکیک گروه‌های قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴

شرح	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی - لایحه بودجه ۱۴۰۰	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای - کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۹۹	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - لایحه بودجه ۱۴۰۰
گروه ۱	۱۵۰,۰۰۰	۷,۷۶۱,۳۲۵	۱۰,۹۸۲,۰۵۰
گروه ۲	۲۰,۹۷۳,۸۵۱	۹۹,۴۹۷,۵۵۵	۱۴۸,۲۲۱,۹۸۹
گروه ۳	۶۷,۸۲۳,۵۳۷	۱,۵۱۵,۹۲۴,۵۷۷	۲,۳۵۲,۳۸۷,۹۰۹
مشمول ماده ۴ آیین‌نامه تشخیص و انطباق	۱۰۱,۷۷۳,۷۶۷	۴۴۵,۰۵۱,۴۷۱	۶۱۴,۷۹۴,۱۵۹
سایر	۲,۶۸۳,۶۰۳	۴۲,۶۶۹,۰۲۰	۹۳,۷۴۷,۹۵۸
جمع	۱۹۳,۴۰۴,۷۵۸	۲,۱۱۰,۹۰۳,۹۴۸	۳,۲۲۰,۱۳۴,۰۶۵

مأخذ: پیوست (۳) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (ارقام به میلیون ریال)

از قانون بودجه سال ۱۳۹۸، بودجه شرکت‌های دولتی بر اساس امور نیز دسته‌بندی و ارائه شده است. این امور مشتمل بر امور خدمات عمومی، امور دفاعی و امنیتی، امور اقتصادی، امور مسکن، عمران شهری و روستایی، امور سلامت، امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری و امور رفاه اجتماعی می‌شود و ذیل هر امر نیز، شرکت‌ها به دو دسته سودده و زیانده تقسیم می‌شوند. در جدول ۲۰ سهم شرکت‌های دولتی سودده و سربه‌سر از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور ارائه شده است. امور اقتصادی با ۱۲۲ هزار میلیارد ریال بیشترین اعتبارات را به خود اختصاص داده است. در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور، امور خدمات عمومی و رفاه اجتماعی سهمی از این اعتبارات ندارند.

جدول ۲۰: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی از محل منابع عمومی و منابع داخلی به تفکیک شرکت‌های دولتی سودده و سربه‌سر در قالب امور

شرح	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی - قانون بودجه ۱۳۹۹	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی - لایحه بودجه ۱۴۰۰	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۱۳۹۹	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - لایحه بودجه ۱۴۰۰
امور خدمات عمومی	۰	۰	۴,۲۴۴,۷۳۶	۸,۳۶۳,۵۵۱
امور دفاعی و امنیتی	۴۳,۰۰۰	۶۶۲,۰۰۰	۲۶,۲۷۰,۵۴۷	۱۳,۲۹۷,۸۵۰
امور اقتصادی	۹۱,۵۲۹,۶۴۳	۱۲۲,۴۳۶,۰۰۰	۱,۶۸۵,۸۸۵,۰۴۱	۲,۷۴۱,۲۸۲,۷۰۲
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۲۱,۵۵۴,۸۸۶	۲۷,۰۰۴,۷۶۵	۵۴,۰۶۸,۹۹۷	۸۶,۲۵۵,۷۴۲
امور سلامت	۲,۵۴۴,۴۰۳	۳,۰۱۰,۰۰۰	۲,۵۷۳,۴۲۲	۳,۰۲۵,۴۲۲
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۲,۷۹۰,۰۰۰	۳,۷۰۲,۷۰۰	۲,۹۵۷,۱۵۲	۳,۸۴۹,۳۸۶
امور رفاه اجتماعی	۰	۰	۱,۸۰۵,۵۶۰	۲,۰۰۴,۹۵۰
جمع	۱۱۸,۴۶۱,۹۳۲	۱۵۶,۸۱۵,۴۶۵	۱,۷۷۷,۸۰۵,۴۵۵	۲,۸۵۸,۰۷۹,۶۰۳

مأخذ: پیوست (۳) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (ارقام به میلیون ریال)

سه‌م شرکت‌های دولتی زیانده از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک امور به شرح جدول ۲۱ است. امور اقتصادی با ۷۲ هزار میلیارد ریال بیشترین اعتبارات را به خود اختصاص داده است.

جدول ۲۱: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی از محل منابع عمومی و منابع داخلی به تفکیک شرکت‌های دولتی زیانده در قالب امور

شرح	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی - قانون بودجه ۹۹	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی - لایحه بودجه ۱۴۰۰	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - قانون بودجه ۹۹	کل هزینه‌های سرمایه‌ای - لایحه بودجه ۱۴۰۰
امور اقتصادی	۶۱,۸۲۹,۵۹۱	۷۲,۴۹۱,۷۰۵	۲۴۴,۴۶۹,۴۷۶	۲۳۷,۹۰۵,۵۰۳
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۱۱,۶۴۴,۰۶۵	۰	۱۴,۲۸۵,۰۴۴	۰
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱,۴۶۹,۱۷۰	۲,۳۰۷,۱۳۶	۱,۶۳۷,۱۷۰	۲,۵۲۴,۱۳۶
جمع	۷۴,۹۴۲,۸۲۶	۷۴,۷۹۸,۸۴۱	۲۶۰,۳۹۱,۶۹۰	۲۴۰,۴۲۹,۶۳۹

مأخذ: پیوست (۳) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (ارقام به میلیون ریال)

مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی برای مناطق آزاد تجاری-صنعتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور، ۵۶۴۴۹ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است، به طوری که برای اجرای طرح‌های عمرانی، سهم منابع داخلی ۱۵۰۹۶ میلیارد ریال، منابع بودجه عمومی ۵۰ میلیارد ریال، تسهیلات داخلی و خارجی ۱۳۴۰۰ میلیارد ریال، انتشار اوراق ۲۶۵۰۰ میلیارد ریال و سایر منابع ۱۴۵۳ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. دولت تنها برای مشارکت در طرح احداث پل خلیج فارس در منطقه آزاد قشم ۵۰ میلیارد ریال از محل منابع عمومی مصوب کرده است و مابقی طرح‌های عمرانی در سایر مناطق آزاد کشور به وسیله منابع داخلی تأمین اعتبار خواهند شد.

جدول ۲۲: بودجه سرمایه‌ای مناطق آزاد تجاری صنعتی کشور

بودجه سرمایه‌ای (مصارف)							
جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای					نام سازمان منطقه	ردیف
	سایر	طرح‌های عمرانی از محل انتشار اوراق	طرح‌های عمرانی از محل بودجه تسهیلات داخلی و خارجی	طرح‌های عمرانی از محل بودجه عمومی دولت	طرح‌های عمرانی از محل منابع داخلی		
۳,۷۴۳,۹۸۷	۵۰,۱۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	۲,۴۹۳,۸۸۷	ماکو	۱
۱۱,۵۸۷,۰۰۰	۲۳۷,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۳,۳۵۰,۰۰۰	چابهار	۲
۱۲,۰۹۸,۰۰۰	۳۹۸,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۰	۳,۷۰۰,۰۰۰	کیش	۳
۸,۳۸۱,۰۰۰	۵۶,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۳۲۵,۰۰۰	اروند	۴
۲,۵۸۸,۰۰۰	۳۵۸,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۰	۱,۳۳۰,۰۰۰	انزلی	۵
۴,۶۰۸,۰۰۰	۱۵۸,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۰	۹۵۰,۰۰۰	ارس	۶
۱۳,۴۹۳,۹۰۰	۱۹۶,۲۹۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۳۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۱,۹۴۷,۶۱۰	قشم	۷
۵۶,۴۹۹,۸۸۷	۱,۴۵۳,۳۹۰	۲۶,۵۰۰,۰۰۰	۱۳,۴۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۱۵,۰۹۶,۴۹۷	جمع	

مأخذ: پیوست (۳) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (ارقام به میلیون ریال)

جمع‌بندی

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در چارچوب برنامه کلی اصلاح ساختار بودجه، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، سیاست‌های جمعیت و اقدامات اجرایی مربوطه، رشد بلندمدت از طریق تمرکز بر توسعه بر صادرات غیرنفتی، مقابله فعالانه با شیوع ویروس کرونا و کاهش آثار منفی اقتصادی آن، «تسریع در تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رویکرد پیشرفت متوازن و فراگیر»، اصلاح ساختار بودجه با رویکرد رفع موانع تولید و تسهیل فضای کسب و کار، توجه به معیشت مردم با اولویت تأمین کالاهای اساسی و «توسعه الگوی مشارکت عمومی و خصوصی» ارائه شده است.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، جمعاً ۲۱ تبصره ذیل ماده واحده به منظور دخل و خرج این سال پیش‌بینی شده است که تعداد زیادی از این تبصره‌ها به طور مستقیم یا غیرمستقیم با منابع و مصارف تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط می‌شوند.

در چارچوب لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در بودجه عمومی دولت اعم مصارف عمومی و اختصاصی، برابر با ۱۰۹۶ هزار میلیارد ریال بوده که شامل ۶۲۰ هزار میلیارد ریال اعتبارات منابع عمومی «دستگاه‌های اجرایی ملی»، ۱۸۰ هزار میلیارد ریال اعتبارات «دستگاه‌های اجرایی محلی در استان‌ها»، ۵۶ هزار میلیارد ریال اعتبارات «اختصاصی دستگاه‌های اجرایی» و ۲۳۹ هزار میلیارد ریال اعتبارات «ردیف‌های متفرقه» است. اعتبارات منابع عمومی «دستگاه‌های اجرایی ملی»، در قانون، شامل ۴۹۳ هزار میلیارد ریال اعتبارات ردیف‌های مندرج در پیوست (۱) و ۱۲۶ هزار میلیارد ریال ردیف‌های متفرقه برای دستگاه‌های مزبور است. اعتبارات «اختصاصی دستگاه‌های اجرایی» قانون شامل ۵۱ هزار میلیارد ریال به طور مشخص برای دستگاه‌های اجرایی ملی و ۵ هزار میلیارد ریال برای دستگاه‌های اجرایی محلی در استان‌ها است.

سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی بالغ بر ۱۰۴۰ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است که این میزان اعتبار نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (بالغ بر ۸۷۹ هزار میلیارد ریال) رشد ۱۸/۲ درصدی و نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸ (بالغ بر ۶۶۹ هزار میلیارد ریال) رشد ۵۵ درصدی داشته است؛ همچنین سهم این اعتبارات نسبت به منابع عمومی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، ۱۲/۳ درصد بوده که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (۱۵/۴ درصد) با کاهش ۳/۱ درصدی مواجه بوده است. سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی دولت، از بیش از ۲۸ درصد در سال ۱۳۹۱ به کمتر از ۱۳ درصد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ رسیده است؛ به عبارتی، با کاهش سهم بیش از ۱۵ واحد درصدی مواجه بوده است. بررسی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از منابع عمومی دولت حکایت از افزایش سه برابری بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای طی ۱۱ سال اخیر دارد، به طوری که مقدار این اعتبارات از ۳۵ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۰ به بیش از ۱۰۴ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۰ رسیده است. لازم به ذکر است تورم چند سال اخیر که عموماً به دلیل شوک‌های مربوط به تحریم‌های آمریکاست و باعث شده تا رقم واقعی این اعتبارات به شکل قابل توجهی کمتر از مقادیر اسمی آن باشد.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، ۶۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به طرح‌های ملی و ملی استانی شده مندرج در پیوست (۱)، ۲۳ درصد مربوط به ردیف‌های متفرقه و ۱۷ درصد مربوط به طرح‌های استانی است. تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در لایحه مزبور، اعتباری حدود ۶۲۰ هزار میلیارد ریال به خود اختصاص داده‌اند که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (۴۸۲ هزار میلیارد ریال) حدود ۲۸/۴ درصد افزایش داشته است.

از مجموع ۱۰۴۰ هزار میلیارد ریال اعتبارات از محل منابع عمومی برای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، بیش از ۴۹۳ هزار میلیارد ریال به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موجود در پیوست (۱) لایحه بودجه ۱۴۰۰ اختصاص داده شده که در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۹، رشد ۲۸ درصدی را نشان می‌دهد.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، از مجموع ۲۵۹۳ طرح، تعداد ۱۹۵۸ طرح ملی و ۶۳۵ طرح به صورت ملی استانی شده در نظر گرفته شده است؛ همچنین این طرح‌ها از بعد دارا بودن سال شروع و خاتمه به دو بخش طرح‌های غیرمستمر (دارای سال شروع و خاتمه) و طرح‌های مستمر (فقط دارای سال شروع) تقسیم می‌شوند. از مجموع ۲۵۹۳ طرح در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، تعداد ۱۸۳۱ طرح به صورت غیرمستمر و ۷۶۲ طرح به صورت مستمر در نظر گرفته شده است. تعداد طرح‌های مشمول تبصره ۱۹ (مشمول مشارکت عمومی خصوصی) نیز ۷۴ طرح است.

بررسی تعداد طرح‌های غیرمستمر پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به تفکیک امور ده‌گانه نشان می‌دهد که امور اقتصادی با ۸۹۳ طرح غیرمستمر بیشترین تعداد از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای غیرمستمر را به خود اختصاص داده است و امور آموزش و پژوهش با ۲۸۵ طرح و امور مسکن، عمران شهری و روستایی با ۲۳۲ طرح در رده‌های بعدی قرار دارند. در سوی دیگر، امور رفاه اجتماعی با ۶ طرح، امور محیط‌زیست با ۱۴ طرح و امور دفاعی و امنیتی با ۳۰ طرح، اموری هستند که کمترین تعداد طرح‌های غیرمستمر پیوست (۱) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور به آن‌ها اختصاص داده شده است. امور آموزش و پژوهش، سلامت و فرهنگ به ترتیب با ۴۴۹، ۱۴۲ و ۵۰ طرح مستمر، اموری هستند که بیشترین طرح‌های مستمر را به خود اختصاص داده‌اند.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ جمع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹، ۲۸ درصد رشد داشته است که در این بین، امور محیط‌زیست و دفاعی و امنیتی به ترتیب بیشترین رشد اعتبار را نسبت به سال گذشته داشته‌اند. فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات با رشد ۶۰ درصدی، فصل مسکن با رشد ۵/۶ درصدی، فصل کشاورزی و منابع آب با رشد ۲۹/۷ درصدی، فصل حمل و نقل با رشد ۱۸/۸ درصدی، فصل بهداشت با رشد ۲۵ درصدی، فصل توان‌بخشی با رشد ۲۰ درصدی، فصل حفظ نظم و امنیت عمومی با رشد ۷۸ درصدی، فصل کشاورزی و منابع طبیعی با رشد ۲۹ درصدی و فصل آب با رشد ۲۳/۵ درصدی مواجه‌اند.

میزان اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست (۱) را به تفکیک دستگاه‌های اجرایی اصلی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، بالغ بر ۴۹۳ هزار میلیارد ریال مصوب شده است که این مقدار نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کشور

۳۰ درصد رشد داشته است. در بین دستگاه‌های اجرایی اصلی وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، نیرو، آموزش و پرورش، جهاد کشاورزی، علوم، تحقیقات، فناوری و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت کشور به ترتیب بیشترین اعتبار و سهم از کل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را در لایحه بودجه ۱۴۰۰ به خود اختصاص داده‌اند. مرکز ملی فضای مجازی کشور، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، سازمان ملی استاندارد و وزارت کار، تعاون و رفاه جز دستگاه‌هایی هستند که میزان اعتبارات پیش‌بینی شده آنها نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ از رشد چشمگیری برخوردار بوده است.

نکته قابل توجه پیرامون اعتبارات متفرقه، کاهش ۱۰/۶۸ درصدی سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ردیف‌های متفرقه (جدول ۹ ماده واحده) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل است که از دلایل آن می‌توان به حذف ردیف‌هایی از آن و الصاق به طرح‌های پیوست (۱) اشاره کرد.

مطابق لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها نسبت به سال گذشته با رشد چشمگیر ۶۷ درصدی پیش‌بینی شده است؛ نکته قابل توجه در مورد اعتبارات ۳ درصد صادرات نفت خام و گاز طبیعی بوده که این عدد با رشد ۱۹۱ درصدی نسبت به سال گذشته پیش‌بینی شده است. اعتبارات ۲۷٪ درصد مالیات بر ارزش افزوده نیز رشد ۳/۲ درصدی را تجربه کرده است. اعتبارات قانون استفاده متوازن از امکانات کشور نسبت به مصوب قانون بودجه سال ۱۳۹۹ رشد چشمگیری داشته است، به طوری که حدود ۲۸۰ هزار میلیارد ریال اعتبار در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به این ردیف پیش‌بینی شده است. اعتبارات طرح‌های استانی (ملی استانی شده) پیوست (۱) نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ با رشد ۴۹ درصدی مواجه است. سهم استان‌ها از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کشور بدون احتساب قانون استفاده متوازن از امکانات کشور طی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، ۱۷ درصد بوده که نشانگر افزایش یک درصدی نسبت به سال گذشته دارد. در صورتی که اعتبارات قانون استفاده متوازن را هم به این اعتبارات اضافه کنیم درصدهای بیان شده به ترتیب به ۴۴ درصد برای سال ۱۴۰۰ و ۳۰ درصد برای سال ۱۳۹۹ تغییر پیدا خواهد کرد. یکی از دلایل اصلی افزایش سهم اعتبارات استان‌ها طی لایحه بودجه امسال، افزایش چشم‌گیر اعتبارات ۳ درصد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی و اعتبارات قانون استفاده متوازن است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، استان‌های خوزستان، سیستان و بلوچستان، کرمان، فارس، خراسان رضوی، آذربایجان غربی به ترتیب بیشترین سهم از اعتبارات استانی را به خود اختصاص داده‌اند. سهم نسبتاً بالایی جمعیتی و مساحتی، وجود مناطق محروم، وجود شاخص‌های زیرمیانگین کشوری در بخش قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و بهره‌مندی از اعتبارات دوسوم ۳ درصد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی از مهم‌ترین دلایل بالا بودن سهم این استان‌ها در مقایسه با سایر استان‌های کشور است. استان‌های قم، سمنان، قزوین، زنجان، چهارمحال و بختیاری نیز جزو استان‌هایی هستند که نسبت به سایر استان‌ها سهم کمتری از اعتبارات استانی را برخوردارند. مصارف سرمایه‌ای در شرکت‌ها شامل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی و منابع داخلی و هزینه‌های سرمایه‌گذاری از محل منابع داخلی است. کل مصارف سرمایه‌ای (هزینه‌های سرمایه‌گذاری کل) شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ معادل ۳۲۲۰ هزار میلیارد ریال است که

نسبت به مصوب سال ۱۳۹۹ (۲۱۱۰ هزار میلیارد ریال) با رشدی معادل ۵۲ درصد مواجه شده است. منابع عمومی فقط برای تأمین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی رقمی در حدود ۲۳۱ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده که این میزان اعتبار نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (۱۹۳ هزار میلیارد ریال) از رشدی معادل ۲۰ درصد برخوردار شده است؛ به عبارت دیگر، سهم دولت از کل هزینه‌های سرمایه‌ای شرکت‌ها در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ فقط به میزان ۷/۱۹ درصد است.

مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل منابع عمومی برای مناطق آزاد تجاری-صنعتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کشور، ۵۶۴۴۹ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است؛ به طوری که برای اجرای طرح‌های عمرانی، سهم منابع داخلی ۱۵۰۹۶ میلیارد ریال، منابع بودجه عمومی ۵۰ میلیارد ریال، تسهیلات داخلی و خارجی ۱۳۴۰۰ میلیارد ریال، انتشار اوراق ۲۶۵۰۰ میلیارد ریال و سایر منابع ۱۴۵۳ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. دولت تنها برای مشارکت در طرح احداث پل خلیج فارس در منطقه آزاد قشم ۵۰ میلیارد ریال از محل منابع عمومی مصوب کرده است و مابقی طرح‌های عمرانی در سایر مناطق آزاد کشور به وسیله منابع داخلی تأمین اعتبار خواهند شد.

منابع

- سازمان برنامه و بودجه کشور، «لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور»، چاپ اول، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات.
- سازمان برنامه و بودجه کشور، «قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور»، چاپ اول، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات.
- سازمان برنامه و بودجه کشور، «قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور»، چاپ اول، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات.
- سازمان برنامه و بودجه کشور، «قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور»، چاپ اول، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات.
- بررسی وضعیت شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور، گزارش شماره ۷۵.
- گزارش تحلیلی بودجه استانی در لایحه بودجه ۱۳۹۹، مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور، گزارش شماره ۹۳.